

Vlaams
Parlement

ingediend op **134** (2014-2015) – Nr. 6
15 januari 2015 (2014-2015)

Syntheseverslag

namens de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke
Kansen
uitgebracht door Piet De Bruyn, Els Robeyns, Cindy Franssen en
Elke Van den Brandt

over de beleidsnota Armoedebestrijding
2014-2019

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Lorin Parys.

Vaste leden:

de heren Björn Anseeuw, Piet De Bruyn, Jelle Engelbosch, Marc Hendrickx, Lorin Parys, mevrouw Nadia Sminate;

de dames An Christiaens, Griet Coppé, Katrien Partyka, Valerie Taeldeman;

de dames Freya Saeys, Mercedes Van Volcem;

mevrouw Michèle Hostekint, de heer Joris Vandenbroucke;

mevrouw An Moerenhout.

Plaatsvervangers:

de dames Caroline Croo, Ingeborg De Meulemeester, Lies Jans, Kathleen Krekels, Tine van der Vloet, de heer Herman Wynants;

de heren Dirk de Kort, Michel Doomst, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;

de dames Ann Brusseel, Gwenny De Vroe;

de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;

mevrouw Elke Van den Brandt.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

134 (2014-2015) – Nr. 1: Beleidsnota

– Nr. 2 t.e.m. 4: Moties

– Nr. 5: Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

INHOUD

I.	Toelichting door mevrouw Liesbeth Homans, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding.....	5
1.	Omgevingsanalyse	5
1.1.	Wat is armoede	5
1.2.	Armoede in cijfers	5
1.3.	Binnenkant van armoede	6
1.4.	Wettelijke omkadering en uitgangspunten voor een doeltreffende Vlaams armoedebestrijdingsbeleid	6
1.5.	Sociale grondrechten	6
1.6.	Situering van het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid in het lokale, nationale en Europese beleid	6
2.	Strategische en operationele doelstellingen	7
2.1.	Voorkomen dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terecht komen.....	7
2.2.	Armoede op een effectieve manier bestrijden	7
2.3.	Ondersteuning van het beleid met een geïntegreerd bestuur	8
II.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	9
1.	Standpunt van mevrouw Ingrid Lieten	9
2.	Standpunt van de heer Piet De Bruyn	10
3.	Standpunt van mevrouw Elke Van den Brandt	12
4.	Standpunt van mevrouw Freya Saeys	13
5.	Standpunt van mevrouw Cindy Franssen.....	15
6.	Standpunt van de heer Bart Van Malderen	17
7.	Standpunt van de heer Joris Vandenbroucke	19
III.	Antwoord van minister Liesbeth Homans	20
1.	Afwezige commissieleden.....	20
2.	Algemene opmerkingen over het armoedebeleid en de beleidsnota	20
3.	Uitvoeren van de armoedetoets	21
4.	Voeren van een participatief beleid.....	21
5.	Automatische rechtentoekenning	21
6.	Betrekken van lokale besturen bij de armoedebestrijding.....	22
7.	Kinderen in armoede	22
8.	Evaluatie van het Armoedecreet en het steunpunt Armoede	23
9.	Horizontale beleid	23
10.	Link tussen armoedebestrijding en onderwijs.....	23
11.	Link tussen armoedebestrijding en wonen	24
12.	Link tussen armoedebestrijding en economie.....	24
13.	Vervoersarmoede.....	24
14.	Een globale aanpak van het armoedebeleid los van categorieën	24
15.	Zorgnetwerken, Huizen van het Kind en vertrouwenspersonen	24

16. Kinderbijslag	25
17. Vlaams Hervormingsprogramma Armoedebestrijding	25
IV. Aanvullende vragen van de commissieleden en antwoord van de minister..	25
1. Aanvullende vragen van de heer Piet De Bruyn	25
2. Aanvullende vragen van mevrouw Elke Van den Brandt	25
3. Aanvullende vragen van de heer Bart Van Malderen	27
4. Antwoord van minister Liesbeth Homans.....	29
V. Slotopmerkingen en antwoord van de minister	31
1. Opmerkingen van mevrouw Elke Van den Brandt	31
2. Opmerkingen van de heer Bart Van Malderen	32
3. Antwoord van minister Liesbeth Homans.....	32
Gebruikte afkortingen	34

De Commissie voor Wonen, Armoedebelid en Gelijke Kansen besprak op 20 en 27 november en op 11 december 2014 de beleidsnota Armoedebestrijding. De beleidsnota werd op 20 november toegelicht door minister Homans. Op 27 november formuleerden de commissieleden hun vragen die op 11 december 2014 door de minister werden beantwoord.

I. Toelichting door mevrouw Liesbeth Homans, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

1. Omgevingsanalyse

1.1. Wat is armoede

Minister *Liesbeth Homans* definieert armoede als een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan. Het scheidt mensen in armoede van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving. Tussen het leven van mensen in armoede en mensen zonder armoede-ervaring bestaat er dus een kloof, die zich manifesteert op verschillende vlakken: participatie, vaardigheden en kennis. Deze kloof kunnen ze niet altijd op eigen kracht overbruggen.

Armoede is een complex probleem dat op meerdere beleidsdomeinen en dus transversaal moet aangepakt worden. Het eigen budget voor Armoedebestrijding is dus enkel een coördinatiebudget dat moet worden aangevuld met de initiatieven in verschillende beleidsdomeinen.

1.2. Armoede in cijfers

Het risico om in Vlaanderen in armoede terecht te komen is vrij laag ten opzichte van het Europese gemiddelde van 17 procent, maar de kans om uit de armoede te raken is in Vlaanderen ook vrij laag. Zo werd het armoederisico in Vlaanderen berekend op 10,9 procent of 680.000 personen. De helft van de personen onder de armoederisicodrempel in Vlaanderen leeft in langdurige armoede.

De minister geeft een overzicht van de percentages onder de armoedegrens bij kwetsbare groepen: 65-plussers (17), eenoudergezinnen (22), werklozen (27), andere niet-actieven (19), zeer lage werkintensiteit (48), lage werkintensiteit (30), laaggeschoolden (19), huurders (24) en personen geboren buiten de EU (35). Een inkomen uit arbeid blijkt de beste garantie om uit de armoede te geraken of te blijven.

Vlaanderen scoort wel redelijk goed in Europa wat inkomensongelijkheid betreft en zit met een Gini-coëfficiënt van 0,2 dicht bij de 0 van geen ongelijkheid, dan bij de 1 van volledige ongelijkheid. Wel alarmerend is de graad van materiële deprivatie. Het aantal gezinnen dat niet kon voorzien in alle levensbehoeften, steeg tussen 2010 en 2012 van 1,6 procent naar 3,8 procent of 240.000 personen.

In 2012 leefde ongeveer 10,9 procent van de kinderen in Vlaanderen onder de armoederisicodrempel, voornamelijk in werkarme gezinnen. De berekening van de kansarmoede-index door Kind en Gezin op basis van het maandinkomen van het gezin, de opleiding en de arbeidssituatie van de ouders, de ontwikkeling van het kind, de huisvesting en gezondheidssituatie, laat een stijging zien sinds 2005.

1.3. Binnenkant van armoede

Armoede gaat niet enkel over cijfers en geld. Armoede gaat vaak gepaard met sociale uitsluiting en heeft ook een effect op gezondheid, cognitieve ontwikkeling, schoolse resultaten, aspiraties, zelfbeeld, relaties met anderen, risicogedrag en perspectief op werk: de binnenkant van armoede. Eigen kracht is niet altijd voldoende om uit armoede te geraken. De minister onderstreept dat armoede niet enkel een probleem is van de armsten of van wie erin geboren wordt, maar een gemeenschappelijke uitdaging voor de hele maatschappij.

1.4. Wettelijke omkadering en uitgangspunten voor een doeltreffende Vlaams armoedebestrijdingsbeleid

Het kader voor het Vlaamse beleid wordt gevormd door het Armoededecreet van 21 maart 2003, waarin bepaald wordt dat elke burger toegang heeft tot de economische, sociale en culturele rechten, en dat armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting moeten voorkomen, verminderd en opgelost worden. Dit vergt een inclusief beleid, waarvoor elke minister in de Vlaamse Regering verantwoordelijkheid draagt, wat blijkt uit de accenten en sociale correcties in elke beleidsnota. Daarnaast is ook het partnerschap tussen betrokken actoren en de armen zeer belangrijk voor de regering.

1.5. Sociale grondrechten

Artikel 3 van het genoemde decreet stelt dat het beleid de voorwaarden moet creëren om de toegang van elke burger tot de economische, sociale en culturele grondrechten uit de artikelen 23 en 24 van de Grondwet te waarborgen. Als sociale grondrechten noemt de minister participatie, maatschappelijke dienstverlening, inkomen, gezin, onderwijs, vrijetijdsbesteding, werk, wonen en gezondheid.

1.6. Situering van het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid in het lokale, nationale en Europese beleid

Europa wil met zijn 2020-doelstelling tegen 2020 ten minste 20 miljoen mensen uit de armoede halen. Het wil ook inzetten op preventie en daarmee de behoefte aan uitkeringen verminderen. Prioritaire actiedomeinen zijn toegang tot voldoende middelen en tot diensten en opportuniteiten, en actieve participatie.

Het federale beleid heeft een kinderarmoedebestrijdingsplan met vier strategische doelstellingen: toegang tot toereikende middelen, toegang tot kwaliteitsvolle diensten en kansen (bijvoorbeeld in de gezondheidszorg), participatie van kinderen, en horizontale en verticale partnerschappen tussen verschillende beleidsdomeinen en bestuursniveaus. Wat de eerste doelstelling betreft, waardeert de minister dat de huidige Federale Regering, anders dan de vorige, het leefloon optrekt tot de Europese armoedegrens. Inmiddels had zij ook al contact met haar federale collega en zij is overtuigd van een goede samenwerking, waarvan zij meer resultaten verwacht dan wat tot nu toe gebeurde.

In Vlaanderen is er, naast de Pact 2020-doelstellingen en de genoemde sociale grondrechten, ook nog een lokaal beleid, dat de noden het beste kent, omdat de mensen zich rechtstreeks richten tot hun OCMW, maatschappelijk werkers en instellingen. Het is goed dat de lokale besturen een verantwoordelijkheid opnemen die complementair is aan de maatregelen op Vlaams niveau.

2. Strategische en operationele doelstellingen

2.1. Voorkomen dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terecht komen

De eerste strategische doelstelling is voorkomen dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terecht komen. De minister gaat ervan uit dat een structurele en proactieve aanpak meer effect heeft dan een projectmatig en reactief beleid.

De eerste operationele doelstelling daarbinnen is het voorkomen van onderbescherming. In Vlaanderen bestaat al een uitgebreid sociaal vangnet van tegemoetkomingen en maatregelen, maar dat systeem is complex – mede door de complexiteit van ons bestel zelf – en versnipperd, waardoor mensen er niet altijd in slagen hun rechten op te nemen. Onderbescherming neemt de vorm aan van het niet gebruiken van financiële en sociale tegemoetkomingen en van het niet gebruiken van het publieke aanbod van rechten en diensten.

De minister neemt zich voor om twee sporen te volgen in haar proactief handelen: automatische rechtentoekenning en informeren van gerechtigden. Indien automatische rechtentoekenning niet mogelijk blijkt, moet het beleid in elk geval streven naar administratieve vereenvoudiging in het kader van het kunnen opnemen van rechten. Informeren van rechthebbenden slaat in het bijzonder op de kwetsbare risicogroepen, door middel van maatschappelijke dienstverlening – waarvan de minister de inzet onderstreept – en toegankelijke digitale dienstverlening, onder andere in de vorm van toegankelijke websites. Het betreft opnieuw een gedeelde opdracht, waarbij het noodzakelijk is dat de verschillende beleidsniveaus en organisaties bijdragen. Naast de gesubsidieerde organisaties erkent de minister in het kader van voorkomen van sociale uitsluiting ook het belang van de vrijwilligersorganisaties, die vroeger misschien niet serieus genoeg werden genomen.

Tweede operationele doelstelling is de armoedetoets op beleidsmaatregelen, of de ambitie om elke nieuwe regelgeving te toetsen op haar effect op mensen in armoede. De regelgeving mag mensen in armoede niet uitsluiten, noch nieuwe armen creëren. Daarbij is altijd advies nodig door het horizontale, permanente armoedeoverleg. De bevoegdheid en verantwoordelijkheid blijft bij de functioneel bevoegde minister, maar om de procedure niet te omslachtig te maken, wordt in een quick scan nagegaan of er een armoede-effect is. Op grond van het resultaat daarvan volgt al dan niet een armoedetoets. Voor de aandachtsambtenaren van het genoemde overleg wordt een opleiding op maat voorzien.

Derde operationele doelstelling is zorgen voor correcte beeldvorming en een maatschappelijk draagvlak. De minister gaat er immers van uit dat armoedebestrijding een collectieve verantwoordelijkheid is, waartoe iedereen naar vermogen moet bijdragen. Sensibilisering en vorming moeten voor wederzijdse kennis en begrip zorgen, met als doelen de vermindering van uitsluiting in de samenleving en een vlottere hulp- en dienstverlening. Voor een stevig draagvlak is zowel een formeel als een informeel netwerk nodig. Bij dat laatste denkt de minister aan vrijwilligers, burens, postbodes en wijkagenten, wier mogelijke rol de minister wil onderzoeken, zonder de verantwoordelijkheid op hen af te schuiven.

2.2. Armoede op een effectieve manier bestrijden

De armoede moet effectief worden bestreden, omdat preventie op zich niet volstaat. De eerste operationele doelstelling daarbinnen is een structureel en participatief armoedebestrijdingsbeleid. De minister wil sociaal isolement doorbreken en kansen geven tot zelfontplooiing aan mensen met onvoldoende bestaansmiddelen, nieuwe en generatiearmen, ongeacht hun herkomst of leeftijd, en met bijzondere aandacht voor kinder- en generatiearmoede.

De minister streeft naar structurele maatregelen die toegang verlenen tot de sociale grondrechten, ook al zijn die niet louter de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering, en noemt daarbij participatie op het vlak van vrije tijd, cultuur, recreatie en sport; het verbeteren van de maatschappelijke dienstverlening; een toereikend inkomen (op Vlaams niveau via kostenverlagende maatregelen voor de meest kwetsbaren); kwaliteitsvolle diensten voor het gezin, met een belangrijke waardevolle rol voor de huizen van het kind; inzetten op toegankelijkheid, betrokkenheid en leeransen in het onderwijs; de kansen op werk verhogen; beter wonen, in het bijzonder wat energiezuinigheid betreft; en de toegang tot gezondheidsvoorzieningen verbeteren.

In dit verband wil de minister de toegang van mensen in armoede garanderen tot voldoende en gezonde voeding. Het initiatief RIMO-Limburg voor een sociaal distributienetwerk werd opgestart door voormalig minister Lieten en zal worden voortgezet. Ook samenwerking met minister Schauvliege ter voorkoming van voedselverspilling past hierin. Minister Homans gelooft ook in het concept van sociale restaurants, waar extra aandacht is voor gezinnen met kinderen, zoals naast het aanbieden van een goedkope en gezonde maaltijd ook aandacht voor bijvoorbeeld hulp bij huiswerk.

De tweede operationele doelstelling is het versterkt inzetten op het voorkomen en bestrijden van armoede bij gezinnen met jonge kinderen. Kinderen moeten zich immers volledig kunnen ontplooiën. Daarom moet de nodige begeleiding worden aangeboden vanaf de zwangerschap: kinderarmoede ontstaat reeds in de baarmoeder. Minister Vandeurzen en de lokale bestuursniveaus hebben daar terecht aandacht voor.

De eerste van de vier pijlers waarop de tweede operationele doelstelling rust, is het versterken van de participatie aan de samenleving. De minister wil de ondersteuning breder zien dan het betalen van de lidmaatschapsbijdrage aan een vereniging en zich richten op volwaardige deelname, met inbegrip van bijvoorbeeld ook sport- en jeugdkampen. De andere drie pijlers zijn toegankelijke en kwaliteitsvolle dienstverlening, een betere inkomenssituatie voor gezinnen met (jonge) kinderen (inclusief het plan om de sociale toeslag in de kinderbijslag niet langer te baseren op het statuut maar op het inkomen, zodat ook gezinnen met een laag inkomen uit arbeid hiervan kunnen genieten), en het versterken van kinderen, jongeren en ouders door aandacht voor de binnenkant van armoede.

2.3. Ondersteuning van het beleid met een geïntegreerd bestuur

Een integrale, structurele, participatieve en 'empowerende' aanpak van de armoedebestrijding, betekent inzetten op zelfredzaamheid, hogere participatie, structurele oplossingen en proactief beleid, naast de afstemming van beleidsdomeinen en -niveaus. Conform de doelstellingen van Pact 2020 wordt binnen het jaar na het aantreden van de regering een VAPA opgesteld voor vijf jaar, waarin acties worden opgenomen waarmee een wezenlijke doorbraak gerealiseerd kan worden.

Horizontaal en verticaal permanent armoedeoverleg moet zorgen voor dynamiek door ervaringen, ideeën en voorstellen uit te wisselen en te bespreken, en wordt flexibel georganiseerd volgens de noden. In het kader van de evaluatie van het armoededecreet ziet de minister een rol voor het middenveld en wil zij de regierol van de lokale besturen expliciteren. In de opvolging van de armoedeproblematiek wil de minister rekening houden met de kennis van mensen in armoede.

II. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

1. Standpunt van mevrouw Ingrid Lieten

Het verheugt mevrouw *Ingrid Lieten* dat de minister het beleid tot bestrijding van kinderarmoede verder wil zetten. Toch lijkt de beleidsnota op het spreekwoord "Luister naar mijn woorden, kijk niet naar mijn daden."

De vele gezichten van armoede veranderen samen met de samenleving. Ondanks de crisis bleef het armoedepercentage in Vlaanderen constant. Voor kinderarmoede geldt dit niet. Dat cijfer stijgt al tien jaar en is dus een duidelijke trend. De vorige Vlaamse Regering besliste daarom om van de bestrijding van kinderarmoede een prioriteit te maken. Er werd een actieplan opgesteld waarbij de focus op jonge kinderen werd gelegd. Uit wetenschappelijk onderzoek en ervaringen blijken dat er veel schade wordt aangericht als een kind tijdens de eerste drie levensjaren in armoede leeft. Er is achterstand in taal, psychomotoriek en sociale relaties. In de kleuterklas heeft zo een kind al een duidelijke achterstand. Meestal wordt die niet meer ingehaald en wordt hij nog groter tijdens de latere schoolcarrière. Dit leidt tot gefrustreerde pubers die de school vroegtijdig of zonder diploma verlaten. Ze hebben het dan moeilijk om hun plek in de samenleving en hun verantwoordelijkheid op te nemen voor het eigen gezin. De minister maakt dezelfde analyse en maakt er een prioriteit van in de beleidsnota.

De besparingsmaatregelen treffen uiteraard ook de gezinnen. Kinderen opvoeden zal fors duurder worden, waarbij een nieuwe breuklijn ontstaat: ouders met kinderen, die in armoede leven, en ouders zonder kinderen, die financieel meer ruimte hebben. Hoe kan de minister bevoegd voor armoedebestrijding daarmee akkoord gaan?

Kinderopvang wordt duurder. De minimale dagprijs wordt verhoogd van 1,75 euro naar 3 euro. De Vlaamse Regering verklaarde dat er sociale aanpassingen komen, maar het is de vraag welke dat zullen zijn. De beleidsnota van minister Vandeurzen stelt dat het mogelijk wordt gemaakt voor de laagste inkomens om zelf een aanvraag in te dienen voor verlaging van de dagprijs. Het is echter bekend dat de armste mensen meestal hun rechten niet kennen en dat ze niet mondig genoeg zijn om hun rechten te doen eerbiedigen. De voorbije jaren werd met verschillende organisaties geëxperimenteerd en is het inzicht gegroeid dat alle ouders en moeders ervan moeten worden overtuigd om hun kinderen op regelmatige tijdstippen naar de kinderopvang te sturen. Het kind wordt er in zijn taalontwikkeling, sociale relaties en psychomotorische ontwikkeling gestimuleerd. Dat is voor de armste kinderen noodzakelijk om te vermijden dat ze achterstand oplopen. De nieuwe besparingen zijn volledig in tegenspraak met de operationele doelstelling 1.1. die onderbescherming wil voorkomen. Hoe rijmt dit met het meer toegankelijk maken van hulp- en dienstverlening? Heeft de minister een armoedetoets laten uitvoeren over de aanpassing van de dagprijzen voor kinderopvang?

Kinderbijslag komt eindelijk naar Vlaanderen. Het is een instrument om kinderarmoede aan te pakken. De Vlaamse Regering besliste echter de kinderbijslag niet te indexeren. Dit is dus een indexsprong voor de kinderen. Een deel van de kinderbijslag verdwijnt in de welvaartsenveloppe. De kinderbijslag wordt op geen enkele manier hervormd om er een instrument van te maken tegen kinderarmoede. Iedereen bekend met kinderarmoede, is het erover eens dat men rekening moet houden met de gezinnen in armoede en kinderarmoede. Daarom moet in de kinderbijslag een relatie met het inkomen worden ingevoerd. Heeft de minister een armoedetoets laten uitvoeren over de vermindering van de kinderbijslag?

De maximumfactuur voor het lager onderwijs stijgt. Dit zal voor heel wat ouders een stijging van 10 tot 20 euro betekenen. Dit leidt voor eenoudergezinnen en gezinnen in armoede tot beschamende toestanden bij het invorderen van die bedragen door de scholen. Heeft de minister over het verhogen van de maximumfactuur een armoedetoets laten uitvoeren?

Het inschrijvingsgeld voor het hoger onderwijs verhoogt. Dit betekent weer enkele honderden euro extra voor ouders. De minister kan repliceren dat dit toch een belangrijke investering is in de toekomst van de kinderen. Er zijn echter reeds regio's en doelgroepen waarvan te weinig jongeren verder studeren. Daardoor komen zij zonder diploma en dus als zwakkere op de arbeidsmarkt. De armoede stijgt en er moeten corrigerende maatregelen genomen worden om die jongeren bij te scholen. Heeft de minister over het verhogen van inschrijvingsgeld voor het hoger onderwijs een armoedetoets laten uitvoeren?

Vanuit onderwijs komen nog andere alarmerende berichten. De werkingsmiddelen toegewezen aan scholen met meer kansarme leerlingen, worden geëgaliseerd. Die scholen die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid voor kansarme leerlingen opnemen, worden in de toekomst geconfronteerd met minder werkingsmiddelen. Scholen die echter doelbewust een politiek voeren om kansarme kinderen te weigeren, krijgen meer middelen ten nadele van scholen die een fantastisch pedagogisch project hebben om kansarme kinderen zo ver mogelijk te brengen. Heeft de minister over deze besparingen op de werkingsmiddelen een armoedetoets laten uitvoeren?

Andere ministers besparen op de middelen voor de jeugdbewegingen, sportinfrastructuur, culturele initiatieven en dergelijke. Clubs kondigen aan dat ze de lidgelden gaan verhogen. Heeft de minister over deze besparingen een armoedetoets laten uitvoeren?

De vorige Vlaamse Regering stelde sectorale subsidies in voor de bestrijding van kinderarmoede in 70 gemeenten waar kinderarmoede het hoogste is. Die worden nu in het Gemeentefonds geïntegreerd. De subsidies verdwijnen in de grote pot en worden overgelaten aan de gemeentelijke autonomie. Mevrouw Lieten vreest voor het welzijn van de gemeenten met eenzelfde rechtse coalitie als de Vlaamse Regering. Heeft de minister hierover een armoedetoets laten uitvoeren?

De sectorale subsidies die in het Gemeentefonds worden ingekanteld vallen niet onder de verhoging van 3,5 percent die voor het hele Gemeentefonds is voorzien. In absolute termen blijft de subsidie gelijk, maar in relatieve termen gaat deze subsidie erop achteruit. Heeft de minister hierover een armoedetoets laten uitvoeren?

Mevrouw Lieten vraagt samenvattend aan minister Homans om als coördinerend minister een tandje bij te steken en de mooie woorden uit de beleidsnota om te zetten in effectieve beleidsdaden, want daar is helaas weinig van te merken.

2. Standpunt van de heer Piet De Bruyn

De heer *Piet De Bruyn* stelt samen met de vorige spreker vast dat het niet goed gaat met de armoedecijfers op zich. Er is geen vooruitgang en bij kinderarmoede is er zelfs een toename. De minister heeft voor de verschillende doelgroepen correct aangetoond wat het armoederisico is. Bovendien blijkt dat mensen eens in armoede geraakt, er moeilijk uit geraken. Er is dus nood aan een beleid dat verandering brengt. Er is immers niet veel nodig om van een moeilijke situatie in een uitzichtloze terecht te komen. Dit moet te allen tijde worden voorkomen. Ondanks alles scoort Vlaanderen echter beter dan de Belgische of Europese context.

Een tweede vaststelling is dat armoede uiterst complex is, inclusief sociale uitsluiting. Het is echter een gedeelde verantwoordelijkheid van al de ministers om hieraan te werken. Het nadeel hierbij is dat de minister bevoegd voor armoedebestrijding niet veel eigen hefboomen heeft om beleid te voeren. Er is een eerder beperkt budget maar dit moet gezien worden samen met het budget en projecten van de andere ministers. Het is daarbij een goede keuze om het coördinerend optreden opnieuw bij een viceminister-president te plaatsen. Het is een belangrijk signaal dat armoedebestrijding een prioritaire doelstelling van de hele Vlaamse Regering is.

Armoede heeft vele gezichten (incidenteel, generatiearmoede, gekleurde armoede en dergelijke) en is dubbel gelaagd (binnenkant en een buitenkant). Er is te lang op de buitenkant van armoede gefocust. Er ging te laat aandacht naar wat armoede met iemand doet. De minister geeft in de beleidsnota terecht aan dat ook de binnenkant van armoede niet mag worden verwaarloosd.

De heer De Bruyn betreurt dat er soms aan een karikaturale sfeerschepping werd gedaan. Het was alsof de minister de welvaartsstaat wou aanvallen en terug naar een systeem van liefdadigheid wou keren. Dit soort sfeerschepping is niet constructief en getuigt van weinig zelfreflectie. De minister legt terecht de klemtoon op een geïntegreerd en participatief beleid waaraan de overheid, de lokale overheid, het middenveld en de doelgroep zelf kunnen en moeten deelnemen.

In de beleidsnota zit een duidelijke verschuiving van een projectmatige aanpak naar een meer structurele. Door het beperkte budget en de duurzaamheid die daarmee betracht wordt, lijkt dit een verstandige keuze.

Er is een belangrijke rol weggelegd voor het VAPA. Decretaal is bepaald dat er tegen midden 2015 een nieuw VAPA moet zijn. Daarin zal worden aangegeven wat er de volgende jaren moet gebeuren opdat de doelstellingen van het Pact 2020 onverkort worden nagestreefd. De SERV verwacht daar veel van, onder meer dat het overleg en participatie van de actoren erin aan bod zal komen.

De eerste strategische doelstelling wil voorkomen dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terecht komen. Het voorkomen van onderbescherming is erg belangrijk. Er wordt terecht ingezet op twee sporen: automatische rechtentoe-kening en proactief informeren. De automatische rechtentoe-kening is complex en werd al tijdens de vorige legislatuur ingezet. Het heeft hier en daar reeds resultaten opgeleverd, maar er kan nog vooruitgang geboekt worden.

Betreffende het proactief informeren rijst de vraag wat er bedoeld wordt met de zinsnede "rekening houden met de culturele achtergrond van de mogelijke gebruikers.". De heer De Bruyn had de indruk dat de interbestuurlijke producten- en dienstencatalogus en de website van bestuurszaken bedoeld waren om te worden geraadpleegd door lokale besturen. Maar in de beleidsnota lijkt de website bedoeld te zijn voor rechtzoekenden en niet enkel lokale overheden. Kan dit worden verduidelijkt?

De N-VA-fractie heeft in het verleden vaak op het belang en de noodzaak van de armoedetoets gewezen. Het is nog een relatief nieuw instrument. Het engagement van de minister om de actoren actief te betrekken bij het in de praktijk evalueren en eventueel bijsturen van de armoedetoets, lijkt evident.

Er kan veel winst geboekt worden bij het inzetten op een correcte beeldvorming over armoede, om zo bij te dragen tot een breed maatschappelijk draagvlak.

In de beleidsnota staat: "Er is nood aan wederzijdse kennis en begrip over elkaars leefwereld.". Daarom investeert de minister in sensibilisering, beeldvorming en kennisoverdracht.". Wie zal de minister daarbij betrekken?

De tweede strategische doelstelling beoogt armoede op een effectieve manier te bestrijden. Het preventieve is belangrijk. Het curatieve mag niet uit het oog worden verloren. De minister legt de klemtoon op gezinnen met jonge kinderen. Dit is een terechte klemtoon, zeker voor eenoudergezinnen waarvoor de gevaren nog concreter zijn. Het Kinderrechtencommissariaat onderschrijft de klemtoon op het bestrijding van kinderarmoede. De vraag rees wel of dit niet meer vanuit een uitgesproken kinderrechtensvisie moet gebeuren. Wat vindt de minister daarvan?

De minister wijst op het belang van laagdrempelige contactmogelijkheden via onder meer buurtwerking. Hoe ziet de minister dit concreet? Er zijn veel verenigingen die op het terrein werken. Mensen in armoede die niet bij zo een vereniging betrokken zijn, moet men ook trachten te bereiken.

De derde strategische doelstelling gaat over het beleid ondersteunen met een geïntegreerd bestuur. Hier is het VAPA van groot belang. De ambities van het Pact 2020 worden onverkort aangehouden. Het is een goede zaak dat de beleidsnota deze evidentie nog eens expliciteert.

Over het Armoededecreet werd ook wel wat onrust gezaaid. De minister kondigde aan om het Armoededecreet van 2003 te willen herbekijken. Dit is een goede zaak. Door de zesde staats hervorming zijn een aantal hefbomen overgedragen aan Vlaanderen. Die moeten daarin worden opgenomen. De heer De Bruyn hoopt dat het Vlaams Parlement nauw betrokken wordt bij de voorbereiding van deze aanpassing.

De heer De Bruyn beseft dat met de voorliggende beleidsnota niet alle vragen worden beantwoord. Dit hoeft geen probleem te zijn. De beleidsnota getuigt van een prioritaire benadering van de armoedebestrijding. De nota bevat een dubbele visie waarbij men naar een generalistisch beleid gaat, waarbij men curatief en preventief armoede tracht te bestrijden, zonder blind te zijn voor het feit dat bijzondere kwetsbare groepen niet altijd worden bereikt. De generalistische aanpak wordt dan ook terecht aangevuld met categorale verdieping waar nodig. De uitdagingen zijn groot, maar de bevoegde minister zal haar collega's zeker aanspreken op hun verantwoordelijkheid.

3. Standpunt van mevrouw Elke Van den Brandt

Mevrouw *Elke Van den Brandt* heeft een dubbel gevoel bij de beleidsnota armoedebestrijding. Er staan een aantal goede engagementen in, maar er schort iets aan de uitwerking. De kracht van deze bevoegdheid zit niet in het budget, maar in de coördinatie van het hele beleid en het toepassen van de armoedetoets als hoeksteen om de bevoegdheid waar te maken. Mevrouw Lieten gaf reeds een aantal voorbeelden waaruit blijkt dat de minister haar collega's tegen de schenen moet schoppen. Ze hoopt dat het antwoord op de vragen van mevrouw Lieten, of de armoedetoets telkens werd uitgevoerd, bevestigend is. Zo niet, dan heeft de minister haar job niet gedaan. Kunnen de verslagen van die toetsen beschikbaar worden gesteld zodat kan nagegaan worden dat de maatregelen geen negatieve impact op de armoede zullen hebben?

Om de armoedecijfers te laten dalen moet er op verschillende terreinen worden gewerkt. Dit zal niet alleen door de minister en de Vlaamse Regering moeten gebeuren, maar ook door de andere overheden. Is er al een brief naar de Federale Regering gestuurd met de vraag een armoedetoets te laten uitvoeren op de impact van het federale beleid op het gezinsinkomen?

De beleidsnota bevat heel wat cijfers en een opsomming van risico's. Er worden ook een aantal kwetsbare groepen opgesomd. Dat is positief, maar in de uitwerking komen die niet aan bod. Er wordt wel een analyse gemaakt, maar in het concrete beleid blijft de beleidsnota te vaag. Dit wordt niet alleen door de oppositie aan de kaak gesteld, maar ook door organisaties zoals de Gezinsbond. Ze willen bijvoorbeeld de armoedetoets optimaliseren. Hoe gaat dit gebeuren? Welke hefboomen zijn er om de armoedetoets waar te maken? De minister heeft alle ministers gevraagd om het beleidselement armoedebestrijding en kinderarmoede mee op te nemen. Een aantal ministers deed dat niet. Wat doet de minister daar aan?

In het rapport van het KRC staan een aantal snoeiharde passages over de beleidsnota. Er wordt een lijst met maatregelen van collega-ministers opgesomd, die een negatief effect zullen hebben op kinderarmoede. Het is de taak van de minister voor armoedebestrijding om te voorkomen dat die maatregelen worden uitgevoerd. Samen met het KRC-rapport, vraagt mevrouw Van den Brandt of bij de geplande besparingen al de alternatieven onderzocht werden en of alles in het werk werd gesteld om deze besparingen zo kortstondig mogelijk te houden. Is dit gebeurd en is het verslag beschikbaar?

4. Standpunt van mevrouw Freya Saeys

Voor mevrouw *Freya Saeys* biedt de beleidsnota een goed inzicht in de omvang van de armoedeproblematiek, waarvan de evolutie helaas niet de goede kant op gaat. Ze kan zich vinden in een aantal lijnen die de minister uittekent. De aangekondigde evolutie van een projectmatige aanpak naar een structurele aanpak juicht ze toe. Ze hoopt dat die beleidslijn verder wordt doorgetrokken naar alle ministers. De integratie van succesvolle projecten in een structurele aanpak moet garanderen dat de expertise, verworven uit projecten, niet verloren gaat. Maar tegelijkertijd moet Vlaanderen ook de moed hebben om projecten waarvan de meerwaarde zeer discutabel is, af te voeren, om de middelen te heroriënteren naar andere maatregelen. In die context is het niet alleen van belang om voorafgaand aan een maatregel de impact inzake armoede te onderzoeken, maar ook a posteriori evaluaties op te zetten. Op dat vlak is de beleidsnota iets minder duidelijk.

Er moet volgens de beleidsnota reeds aandacht zijn voor armoedebestrijding tijdens de zwangerschap. Dit is terecht. Elke nieuwe regering moet een actieplan Armoede indienen. Het heeft geen zin om daarbij honderden actiepunten te formuleren. Het is beter om te focussen op enkele kernacties. De Open Vld wil inzetten op het vrijwaren van kansen van jonge kinderen, op het vrijwaren van kansen in onderwijs zodat minder jongeren de school verlaten zonder diploma en op begeleiding van volwassenen en jongvolwassenen naar een passende tewerkstelling.

Inzake kinderarmoede wijst mevrouw Saeys op het feit dat een kind alleen maar in armoede opgroeit omdat het leeft in een arm gezin. Dat is vaak een gezin zonder inkomsten uit arbeid. De remediëring is tewerkstelling, gecombineerd met acties voor die gezinnen om de ontplooiingskansen van hun kinderen te vrijwaren.

De beleidsnota wijst terecht op de binnenkant van de armoede: het effect ervan op de zelfwaarde, het zelfbeeld, het schuldgevoel en dergelijke. Remediëren aan armoede, impliceert ook dat daaraan wordt gewerkt. Hoe zal de minister dat aanpakken en wie zal ze daarvoor inschakelen?

Het Welzijnsdecreet voorzag in een welzijnstraject voor die mensen die nog niet klaar waren voor de arbeidsmarkt. Zal de minister die weg bewandelen? Zullen daarvoor de nodige middelen worden uitgetrokken?

De minister wil werk maken van de automatische toekenning van voordelen en kortingen. Wordt een concrete agenda opgesteld van welke voordelen en kortingen automatisch kunnen worden toegekend en binnen welke timing?

De beleidsnota voorziet dat de subsidies voor lokale kinderarmoedebestrijding worden geïncorporeerd in het Gemeentefonds. Mevrouw Saeyns steunt dit volledig, samen met de regierol die aan de lokale overheden wordt toegekend. Het lokale niveau staat echter onder budgettaire druk en is minder bestaft voor armoedebestrijding. De lokale overheden moeten worden geïnformeerd over good practices en de diverse aspecten van armoedebestrijding. Ze moeten voldoende middelen krijgen. Tijdens de vorige legislatuur werd gestart met subsidies voor lokale kinderarmoedebestrijding. Niet elke gemeente geniet daarvan. Zal daarvoor in uitbreiding worden voorzien, zowel naar het aantal gemeenten als naar de hoogte van het bedrag? Het veronderstelt ook dat de Vlaamse keizer-kostermentaliteit achterwege wordt gelaten en dat centraal niet wordt bepaald hoe lokale overheden die doelstellingen moeten realiseren. De beleidsuitvoering moet immers kaderen binnen de concrete situatie van die stad of plattelandsgemeente, rekening houdend met de specifieke samenstelling van de gemeenschap, de socio-economische situatie van de bevolking en met tijdelijke of meer langdurige fenomenen in de regio.

In overeenstemming met het beleid van de vorige legislatuur, stelt de beleidsnota dat de armoedetoets vooraf moet aftoetsen of nieuwe regelgeving een impact heeft op armoede. Mevrouw Saeyns mist echter het a posteriori meten van de effecten van maatregelen, aan de hand van vooraf opgelegde en meetbare doelstellingen. Wat niet effectief is, kan op deze wijze eenvoudig worden afgevoerd. Dit vraagt moed, maar in de strijd tegen armoede mogen de schaarse middelen niet verloren gaan aan niet-effectieve maatregelen. Zal de minister daar werk van maken?

De beleidsnota benadrukt de vorming van mensen en diensten die armoedebestrijding aanbieden. Mevrouw Saeyns ziet hier een belangrijke rol voor het onderwijs, omdat vorming een kans biedt om de armoedecirkel te doorbreken. Inzicht in armoede en de beperkingen voor kinderen en jongeren in hun onderwijsloopbaan, laat toe met kleine ingrepen heel wat problemen op te lossen.

Voor het vrijwaren van de kansen van kinderen in armoede, verwijst de minister op pagina 30 van de beleidsnota naar de Huizen van het Kind. Het samenbrengen van een aantal actoren in deze huizen is een goed idee, maar ook hier stelt zich de vraag naar de middelen die lokale overheden zullen krijgen. De Huizen van het Kind worden opgebouwd rond de consultatiebureaus. Steden hebben die op hun grondgebied, landelijke gemeenten niet altijd. Bovendien zijn voorzieningen gelegen in één deelgemeente veel minder bereikbaar voor bewoners van een andere deelgemeente, omdat het openbaar vervoer er niet altijd even goed is. Mevrouw Saeyns pleit voor een aanpak die verschillend kan zijn voor steden en landelijke gemeenten, bijvoorbeeld door in afwijkingen inzake infrastructuurverreiking te voorzien voor landelijke gemeenten die kunnen aantonen dat zij door het gebruik van bestaande infrastructuur de mensen beter kunnen bereiken.

De rol van de huisarts moet in het armoedebeleid de nodige aandacht krijgen. Vooral in landelijke gemeenten neemt de huisarts de zorg op voor heel wat mensen in armoede. De aandacht ging tot nog toe uit naar wijkgezondheidscentra die zich vooral situeren in steden. Naast de diepste armoede die zich situeert

in steden, verblijft de groep van armen die daar net boven zit, vooral op het platteland. De huisarts moet betrokken worden bij het beleid ten aanzien van armen. Het beleid moet de nodige ondersteuning bieden, met kennis en methodieken om de doelgroep te bereiken en dit zowel voor de preventieve als curatieve gezondheidszorg.

De beleidsnota pleit voor netwerking. Er moet echter worden voorkomen dat netwerking een structuur op zich wordt waarvan de meerwaarde vaak niet detecteerbaar is.

In de omgevingsanalyse is er aandacht voor de dramatische situatie inzake armoede in Brussel, inclusief kinderarmoede. Brussel zet in zijn regeerakkoord zwaar in op werk. Dat is uiteraard belangrijk, maar de bevoegdheidsverdeling in Brussel maakt het moeilijk om, ook inzake armoedebestrijding, de behoeftigen vanuit Vlaanderen direct aan te spreken. Op pagina 35 stelt de beleidsnota dat de Vlaamse Gemeenschap verder zal inzetten op samenwerking tussen VGC en GGC om in de eerste plaats een beleid uit te stippelen dat tegemoet komt aan de specifieke noden van Brussel. Kan de minister wat concreter zijn over de maatregelen die zij vanuit Vlaanderen kan en wil nemen om in Brussel de armoede aan te pakken?

5. Standpunt van mevrouw Cindy Franssen

Mevrouw *Cindy Franssen* ziet nog grote uitdagingen in de armoedebestrijding. De afgelopen jaren werden er zowel in het Pact 2020 als in de EU-strategie 2020 grote ambities vooropgesteld. De einddata komen er snel aan en hopelijk zullen de streefdoelen niet naar de volgende legislatuur worden doorgeschoven. Ook in deze krappe budgettaire omstandigheden is het nodig om kritisch-constructief te zijn.

De omgevingsanalyse moet toelaten de juiste klemtonen te leggen. De Vlaamse overheid gebruikt een goede definitie van armoede, zonder de mensen in armoede te culpabiliseren. Armoede is een structureel en maatschappelijk probleem. Daarom ook de coördinerende opdracht van de minister.

De welvaartsverdeling in Vlaanderen is meer dan het gekende inkomen uit arbeid of een vervangingsinkomen. Het hanteren van de budgetstandaard is hierbij belangrijk. De cijfers van armoede blijven voorlopig stabiel. De Gini-coëfficiënt zit vrij goed. De vermogensongelijkheid wordt terecht in de beleidsnota aangekaart. Vlaanderen scoort daarin minder goed. De binnenkant van armoede is een verhaal van voortschrijdend inzicht, dankzij het werk van verenigingen waar armen het woord nemen en dankzij opgeleide ervaringsdeskundigen in armoede.

De omgevingsanalyse vermeldt risicogroepen, evenals de Vlaamse bevoegdheden die daarin een significante rol kunnen spelen. De beleidsnota is vrij exhaustief, ook al ontbreekt het luik fiscaliteit. Het is nochtans een belangrijke hefboom die op de agenda van de interministeriële conferentie voor maatschappelijke integratie moet worden geplaatst.

De omgevingsanalyse vermeldt onder meer ook de binnenkant van armoede en de sociale grondrechten. In de Senaat heeft mevrouw Franssen een voorstel tot herziening van artikel 23 van de Grondwet ingediend om water en energie aan de lijst toe te voegen van sociale grondrechten.

In de beleidsnota komen de gekleurde armoede, de vervrouwelijking van armoede, de rol van het netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en de opgeleide ervaringsdeskundigen in armoede aan bod. Deze laatste mogen bij de operationele doelstellingen meer worden benadrukt. Ervaringsdeskundigen

kunnen de drempels van de binnenkant van armoede tonen. Vlaanderen is altijd een voorbeeld geweest in de opleiding van ervaringsdeskundigen in armoede en heeft daarom een trekkersrol in vergelijking met het federale niveau.

Mevrouw Franssen is het met de minister eens wanneer deze de klemtoon legt op efficiëntie en effectiviteit in de armoedebestrijding. De tijd van meten is voorbij. Er moeten resultaten komen. Kinderarmoede stijgt waarschijnlijk meer omdat armoede al langer wordt gemeten. Kinderarmoede loopt gedeeltelijk gelijk met het percentage generatiearmoede.

In de vorige legislatuur nam de meerderheid een resolutie aan over de bestrijding van armoede bij kinderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1260/4). Het inzetten op de eerste levensjaren is essentieel. De Huizen van het Kind, initiatief van minister Vandeurzen, vormen daarin een belangrijke mijlpaal. Het inzetten op de eerste levensjaren betekent ook een menswaardige huisvesting van zwangere vrouwen en van kinderen. Hier is een belangrijke opdracht voor de minister weggelegd. Mee op initiatief van CD&V kwam de armoedetoets op de politieke agenda. Het komt er nu op aan zodanige waarborgen te bieden dat een toets relevant, efficiënt, en kwaliteitsvol kan worden uitgevoerd. De vraag of op alle beleidsnota's en initiatieven een armoedetoets is uitgevoerd, gaat te kort door de bocht. Het heeft veel voeten in de aarde gehad vooraleer de armoedetoets kon starten. Hij moet nog verder worden uitgerold.

Armoede is multidimensionaal. Een toereikend inkomen is cruciaal om uit armoede te geraken, al is het op zich geen voldoende voorwaarde.

De minister pleit voor een correcte beeldvorming rond armoede. Dat is bijzonder belangrijk. Mevrouw Franssen betreurt dan ook dat er in een actuele vraag over de invoering van gemeenschapsdienst voor langdurig werklozen gewag werd gemaakt van een strafmaat die zou worden gehanteerd bij weigering. Een strafmaat wijst eerder op een misdrijf. Langdurige werkloosheid is geen misdrijf maar een onrecht. Deze regering kiest voor economische groei en sociale vooruitgang. Mensen moeten duurzame banen hebben omdat dit een van de belangrijkste hefboomen is om uit de armoede te raken. Er moet op alle sociale grondrechten verder worden ingezet.

Bij het ontwikkelen van sociale bescherming moet naar een gezond evenwicht worden gezocht tussen universaliteit en selectiviteit om het draagvlak voor de sociale bescherming zo ruim mogelijk te houden. In het regeerakkoord staat duidelijk dat de Vlaamse Regering het engagement aangaat om aandacht te hebben voor mogelijke mattheuseffecten. Er moet dan ook erkend worden dat een aantal mensen hun beroepsinkomsten in een vennootschap onderbrengen. Hierdoor kunnen zij legaal maar onterecht genieten van onder meer studietoelagen en het laagste tarief in de inkomensgerelateerde kinderopvang. Fiscale optimalisatie is één zaak, zich sociale bescherming toe-eigenen die bestemd is voor de minst begoeden, is iets anders. Dergelijke aberraties getuigen niet van een efficiënt armoedebestrijdingsbeleid.

Bij de lokale verankering van armoedebestrijding wordt in de beleidsnota verwezen naar de private sector. Wat wordt er met private sector bedoeld? Op pagina 32 wordt voorzien in de versterking van het netwerk rond gezinnen, met als belangrijke schakel een vertrouwenspersoon. Welke initiatieven zal de minister nemen? Op pagina 36 wordt een kader voorgesteld dat zal worden gecreëerd met principes voor beleidsmakers om een participatief beleid te ontwikkelen. Kan dit worden verduidelijkt?

Nog op pagina 36 wordt vermeld dat heel wat beleidsinitiatieven tot doel hebben de armoede te bestrijden, maar daar niet in lijken te slagen. Heeft de minister

zicht op welke beleidsinitiatieven daar niet in slagen? Het VAPA moet een duidelijke focus leggen. In het verleden kwam geregeld de opmerking dat er te veel acties waren. De Vlaamse Regering heeft daarop in de vorige legislatuur een heroriëntering gedaan. De SERV vraagt om de bespreking van VAPA op de VESOC-agenda te plaatsen. De SERV acht deze wijze van structurele betrokkenheid het meest efficiënt. Voor CD&V is dit evident.

Op pagina 38 van de beleidsnota staat in de regelgevingsagenda de intentie om het decreet van 21 maart 2003 betreffende de armoedebestrijding aan te passen, om zo de regierol van de lokale overheden in verband met het lokale armoedebelief te verankeren. De lokale besturen hebben heel wat opdrachten. Met de planlastvermindering verdwijnen de aparte lokale sociale beleidsplannen. De subsidiëring voor de bestrijding van lokale kinderarmoede wordt niet geoormerkt voor ze in het Gemeentefonds wordt opgenomen. Daarom lijkt het aangewezen om de lokale overheden vanuit de Vlaamse overheid toch enige richting te geven. De minister kondigde een rondzendbrief aan om de lokale overheden aan te sporen om kinderarmoede te bestrijden. Dat is een goed initiatief, met respect voor de authenticiteit van lokale besturen en hun sociale reflex.

De engagementen in de beleidsnota verwijzen naar het Pact 2020 en naar de Europese 2020-strategie. De doelstellingen van het Pact 2020 zijn ambitieus. Mevrouw Franssen wil van alle doelstellingen en subdoelstellingen van het Vlaams hervormingsprogramma weten hoe ermee wordt omgegaan en welke initiatieven er worden genomen om de vereiste bijdrage te doen in het nationale hervormingsprogramma in het kader van de EU-doelstellingen.

De betrokkenheid van het middenveld is beduidend. Een belangrijke spiegel die wordt voorgehouden is die van de decenniumdoelstellingen. Het middenveld is vaak kritisch maar moet uitdrukkelijk betrokken worden in het overleg en bij de evaluatie van Vlaamse actieplannen.

Mevrouw Franssen kijkt uit naar het nieuwe Vlaamse actieplan Armoedebestrijding, waarin elke minister zijn verantwoordelijkheid heeft. Ze verwacht specifieke doelstellingen die meetbaar zijn en tijds- en resultaatgebonden. Dit moet worden uitgewerkt in continu overleg met het Vlaams netwerk, de aandachtsambtenaren, het horizontaal en verticaal permanent armoedeoverleg. Op termijn moet er een goede definitie van 'inkomen' worden opgesteld. Vooral de resultaten tellen.

De beleidsnota krijgt alle kansen. Er zullen ook minder aangename beslissingen moeten worden genomen. Als dit constructief en in samenspraak met de oppositie gebeurt, kunnen de armoedecijfers worden omgebogen.

6. Standpunt van de heer Bart Van Malderen

De heer *Bart Van Malderen* meent dat de aanduiding van een viceminister-president als minister voor armoedebestrijding misschien een compensatie was voor de 0,8 procent die armoede toebedeeld kreeg in de tekst van het regeerakkoord. Als er door leden van de meerderheid opgeroepen wordt om aan correcte beeldvorming te doen, dan hoopt hij dat de minister dat ook doet. Hij verwijst naar voorbeelden die aantonen – en wellicht aan onhandig taalgebruik toe te schrijven zijn – hoe mensen in armoede reeds werden geschouwd. In het debat over inburgering had men het bijvoorbeeld over de dementerende analfabete instromer die naar hier komt. Hij roept de minister op zorgvuldiger in haar woordkeuze te zijn.

Alles wat in een beleidsnota Armoedebestrijding moet zitten, is aanwezig. De beleidsnota is multidimensionaal, vermeld de gecoördineerde aanpak, is horizontaal, met structurele initiatieven, preventie, sociale grondrechten,

armoedetoets, automatische toekenning van rechten, participatie en kennisontwikkeling en aandacht voor onderbescherming. Er is niets mis met de strategische doelstellingen zoals voorkomen, bestrijden en een geïntegreerde aanpak. Het roept een beeld op als was het de Index, met de lijst van boeken die kinderen mochten lezen: een nihil obstat.

Het heikele punt is dat er te veel geanalyseerd en te weinig wordt uitgevoerd. Er zijn te weinig concrete acties en maatregelen. Bij het regeerakkoord was het al bijzonder vaag en karig. Er zijn drie punten om dit te bewijzen. Een belangrijke tekortkoming heeft betrekking op de bevoegdheden die overkomen in het kader van de zesde staatshervorming. In het regeerakkoord staat dat die maximaal zullen worden gebruikt als hefboomen in een krachtadig beleid. Daar is in de beleidsnota weinig van terug te vinden. Eigenlijk zou dat een operationele doelstelling op zich moeten zijn.

Ten tweede blinkt de beleidsnota uit in algemeenheden en in een gebrek aan concrete zaken. Ze bevat ook tegenstrijdigheden. De beleidsnota stelt op pagina 31: "het is onze taak als overheid om er voor te zorgen dat alle kinderen en jongeren, onafhankelijk van de beschikbare middelen van het gezin, dezelfde kansen krijgen.". Hoe rijmt de minister dit met het de evolutie naar de gelijkschakeling van de basistoelage voor elke leerling door minister Crevits? Er staat ook dat er toegankelijke diensten en een inhoudelijke focus op kinderarmoedebestrijding zullen zijn, maar de laagste tarieven voor kinderopvang worden verhoogd. Gaat minister Vandeurzen tot de orde worden geroepen als de tarieven voor kinderopvang ook voor de laagste inkomens worden verhoogd? Gaat de minister met federale collega's overleggen om te kijken hoe armoedebestrijding samen kan worden aangepakt en hoe de impact van sommige federale maatregelen wordt ingeschat?

De beleidsnota geeft ook aan dat er een gebrek is aan coördinatie door de coördinerende minister. De beleidsnota is sterk vanuit het perspectief van één minister geschreven. Hoe zal de minister haar taak als coördinerend minister invullen? Hoe wordt de armoedetoets georganiseerd? Zijn daar mensen en middelen voor? Zal dat systematisch gebeuren? Wat als de armoedetoets negatief uitdraait? Zal er een belangenconflict tegen federale maatregelen worden ingeroepen? Worden Vlaamse maatregelen geschrapt? Het antwoord hierop is nergens terug te vinden.

De projectmatige versus structurele aanpak werd al uitvoerig besproken. De heer Van Malderen vreest, samen met talrijke organisaties, dat de oproep van mevrouw Franssen om deze legislatuur de armoedecijfers om te buigen, niet zal lukken. De verschillende regeringen in België organiseren eigenlijk een omgekeerde herverdeling. In de besparingen wordt nog een bijkomende onrechtvaardigheid ingevoerd. De mensen die het moeilijk hebben, moeten vaak het merendeel van de kosten dragen. Daar waar de bijdrage voor de zorgverzekering verdubbelt, wordt dat een verhoging van 2,5 voor mensen die nu een verminderde bijdrage hebben. Er is één minister van armoedebestrijding tegen negen ministers van armoedever spreiding.

De beleidsnota vermeldt de automatische rechtentoeckenning. Daar ligt reeds een inventaris en voortgangsrapportage over klaar. Wat gebeurt daarmee? Evolueert men bijvoorbeeld naar een automatische toekenning van schooltoelagen? Worden collega-ministers daar op gewezen wanneer zij dat principe niet toepassen? Worden collega-ministers er op gewezen dat de verlaging van de dagprijs voor kinderopvang niet op aanvraag, maar automatisch moet gebeuren?

Het is positief dat er in de eerstelijnsdiensten proactief zal worden gehandeld en dat overheidsdiensten worden verankerd. Hoeveel geld gaat er naar de OCMW's en CAW's om outreachend werken mogelijk te maken?

Er is sprake van een interbestuurlijke producten- en dienstencatalogus en website. Wat is dat? Wat is de complementariteit met de rechtenverkenner?

Over schulden is er weinig terug te vinden. Minister Vandeurzen vermeldt dat het Vlaams Centrum Schuldenlast als centrum zou worden gefinancierd. Dit is een kenniscentrum. Zal de minister geen concretere maatregelen nemen?

Bij de strategische doelstelling 'armoede op een effectieve manier bestrijden', ontbreekt de link tussen de analyse en het beleid. De gekleurde armoede is hiervan een voorbeeld. Op pagina 28 van de beleidsnota wordt voor het eerst het woord diversiteit gebruikt, waar vermoedelijk de verscheidenheid wordt bedoeld. Er is weinig terug te vinden over het vaststaande gegeven dat armoede gekleurd is of dat het armoederisico bij Marokkaanse vrouwen veel hoger is dan bij andere bevolkingsgroepen. Daar moet een specifiek beleid op gericht worden.

Er is niets terug te vinden over wijkgezondheidscentra. Bij minister Vandeurzen is dit ook een pijnpunt. De link tussen gezondheid en armoede is nochtans bijzonder duidelijk. Ook hier verwacht de heer Van Malderen een specifiek beleid.

Op Europees niveau is Vlaanderen met zijn ervaringsdeskundige als best practice naar voren geschoven. Toch is het aangewezen dat het voorbeeld van minister Muyters met vzw De Link geen navolging kent.

Volgens de heer Van Malderen organiseert de minister haar nederlaag als coördinerend minister waar ze op pagina 35 stelt: "de Europese Structuurfondsen zullen waar mogelijk ingezet worden om bij te dragen tot de EU2020-doelstellingen op het vlak van armoedebestrijding.". Het is als coördinerend minister moeilijk elke minister achter de veren te zitten. Als de voorwaardelijkheid al in de eigen nota wordt ingeschreven, dan maakt de minister het haar collega-ministers wel heel gemakkelijk om zich aan hun verantwoordelijkheden te onttrekken.

In de beleidsnota wordt het belang van wetenschappelijk onderzoek omschreven. Wat gebeurt er met het steunpunt Armoede? In dit steunpunt wordt voor het eerst alle bestaande wetenschappelijke kennis rond armoede in de verschillende Vlaamse onderzoeksinstituten samen gebracht. Ze begeleiden ook de lokale netwerken rond Kinderarmoede. Hun inbreng mag zeker niet verloren gaan.

In de relatie beleid versus lokaal bestuur vindt de heer Van Malderen het zorgwekkend dat de middelen in het Gemeentefonds worden ingevoegd zonder dat er een sturing wordt gegeven. De verleiding bij gemeentebesturen zal groot zijn om van armoede niet een eerste prioriteit te maken. Ook het beperken van de bevoegdheden van de provincies tot grondgebonden activiteiten, zal een impact hebben. Inzake armoede is er nood aan een bovenlokaal beleid omdat gemeenten vaak de nodige bestuurskracht ontberen en bloot staan aan beleidsbeslissingen van ander bestuursniveaus.

7. Standpunt van de heer Joris Vandenbroucke

De heer *Joris Vandenbroucke* verwijst naar pagina 29 van de beleidsnota, waar het volgende wordt gesteld: "inkomen uit arbeid is de beste garantie om uit armoede te geraken of te blijven.". In die alinea worden een aantal drempels beschreven die het voor mensen in armoede bijzonder moeilijk maakt om werk te vinden. Eén van die drempels is de gebrekkige mobiliteit. Hij is het er volkomen

mee eens dat mobiel zijn een absolute voorwaarde is om deel te nemen aan het maatschappelijk leven en om een baan te hebben. Hij vestigt de aandacht op de campagne "Ik geraak er niet". Deze campagne wordt gesteund door de Vlaamse Regering. Verschillende mensen leggen er getuigenis in af van hoe moeilijk het is om zich te verplaatsen naar bijvoorbeeld werk en school. Daar werd reeds onderzoek naar verricht. In 2012 hebben 150 sociale organisaties bij hun leden een bevraging gedaan. 70 percent van de ondervraagden verklaarden moeilijkheden te hebben om zich te verplaatsen. 45.000 gezinnen in Vlaanderen zouden kampen met ernstige vervoersarmoede. Deze gezinnen wonen voornamelijk op het platteland omdat wonen daar goedkoper is. Mensen moeten worden geactiveerd om werk te vinden. Het is goed dat de minister aangeeft dat ze de drempels naar werk wil verlagen. De Vlaamse Regering zal echter maatregelen nemen die de mobiliteit van mensen met vervoersarmoede nog meer ondergraven. Zo is er bijvoorbeeld het voornemen van minister Weyts om de basismobiliteit af te schaffen en te vervangen door basisbereikbaarheid. Wat dit laatste is, is nog niet duidelijk. De heer Vandenbroucke is daarover zeer verontrust. Hij vraagt de minister erop toe te zien dat wat in de plaats komt van basismobiliteit, een verbetering zal zijn voor mensen die kampen met vervoersarmoede.

Er is door de Vlaamse Regering al beslist de tarieven van De Lijn aan te passen. Er kan geen armoedetoets zijn uitgevoerd. Hoe kan men anders verklaren dat precies de mensen met een Omnio-statuuut bij de sociale zekerheid, de hoogste tariefschok van 32 percent te verwerken krijgen? De heer Vandenbroucke is verontrust door de aanpak van de vervoersarmoede. Deze minister wil daar in de beleidsnota Armoedebestrijding werk van maken. Er zijn echter al nefaste beslissingen genomen en er dreigen er nog genomen te worden die in strijd zijn met de beleidsdoelstellingen van de minister. Er is dringend overleg nodig met minister Weyts om erop toe te zien dat de vervoersarmoede niet toeneemt.

III. Antwoord van minister Liesbeth Homans

1. Afwezige commissieleden

De *minister* stelt vooraf dat ze enkel een antwoord zal geven op de geformuleerde vragen indien de vraagsteller bij het antwoord ook effectief aanwezig is in de commissievergadering. Om toch zoveel mogelijk vraagstellers een antwoord te kunnen geven, antwoordt de minister niet in volgorde van vraagstelling, maar in functie van de aanwezigheid, waarbij ook de commissieleden die later aankomen nog een antwoord krijgen. Afwezige commissieleden krijgen op eigen verzoek het antwoord op hun vraag schriftelijk toegestuurd.

2. Algemene opmerkingen over het armoedebeleid en de beleidsnota

De minister bevestigt dat de armoede krachtig moet worden teruggedrongen, daar is iedereen het over eens. Armoede is echter geen recent verschijnsel. Het gaat al een hele tijd de slechte kant op met de armoedecijfers. Het is daarom niet correct om de armoede af te schilderen als louter het gevolg van maatregelen van de huidige Vlaamse Regering.

De minister is mevrouw Van den Brandt erkentelijk voor haar constructieve houding. Het klopt dat het armoedebeleid nog niet gedetailleerd werd uitgewerkt in de beleidsnota. Het VAPA moet pas een jaar na de start van de Vlaamse Regering worden goedgekeurd. Dat zal de leidraad worden voor het armoedebeleid. Het VAPA wordt opgesteld rekening houdend met input vanuit het middenveld. De minister gaat er mee akkoord om het op de agenda van VESOC te plaatsen.

Bij de uitbouw van een website Armoedebeleid zal rekening worden gehouden met de culturele achtergrond van de gebruikers. De website moet niet alleen op de lokale overheden, maar ook op de rechthebbenden gericht zijn.

De armoede in Brussel is groter dan in Vlaanderen. Hoewel het niet haar bevoegdheid is, is de minister bereid om de kennis en ervaring opgedaan in Vlaanderen, te delen met Brussel.

Al de alternatieven voor de besparingen werden onderzocht zoals gevraagd in het verslag van het Kinderrechtencommissariaat. Het enige alternatief voor de door de Vlaamse Regering voorgestelde besparingen is een verhoging van de belastingen.

De Europese structuurfondsen zullen, waar mogelijk, worden ingezet.

'Decenniumdoelen' wordt vanuit het armoedebudget niet financieel ondersteund. 'Decenniumdoelen' presenteert jaarlijks in september hun armoedebaarometer.

3. Uitvoeren van de armoedetoets

Voor de vragen over de armoedetoets verwijst de minister naar de regeringsbeslissing van 14 maart 2014, waarbij de armoedetoets niet van toepassing wordt verklaard op de begroting. De vragen daarover, onder andere van mevrouw Lieten die deel uitmaakte van deze regering, lijken dan ook wat bizar.

Als een bepaalde maatregel zou worden doorgevoerd waarvan de minister meent dat die niet past binnen de armoedebestrijding, dan zal ze haar verantwoordelijkheid opnemen en de betrokken minister daarop wijzen.

4. Voeren van een participatief beleid

De minister staat volledig achter de suggestie om een meer participatief beleid te ontwikkelen met een kader van principes voor beleidsmakers. Het Participatiedecreet is een goed initiatief. Mensen die in armoede opgroeien moeten af en toe uit hun isolement worden gehaald. Het participatief beleid is geen doel op zich, maar een middel om tot een effectieve armoedebestrijding te komen. Een echt participatief beleid gaat over meer dan mensen informeren. Het gaat er om ze te betrekken in het beleidsproces. De ervaringsdeskundige en middenveld spelen daar een belangrijke rol. De randvoorwaarden zijn essentieel. De minister wil dit verder invullen in de schoot van het horizontaal, permanent armoedeoverleg en met betrokkenheid van al de relevante actoren.

Het is belangrijk om netwerken een positieve bijdrage te laten leveren, zoals bijvoorbeeld verenigingen waar armen het woord nemen.

Outreaching werken vindt de minister een goede aanpak.

5. Automatische rechtentoekenning

De automatische rechtentoekenning moet absoluut worden nagestreefd. Een eenvoudige ophijsting van de rechten waarover iemand kan beschikken is reeds gebeurd, maar dat is niet voldoende. De administratieve procedure zal worden aangepast zodat de automatische toekenning van rechten gemakkelijker kan verlopen. Dit is een goede maatregel om onderbescherming te voorkomen. Er moet echter rekening worden gehouden met onder meer de regels over de privacy.

6. Betrekken van lokale besturen bij de armoedebestrijding

OCMW's en lokale besturen hebben een belangrijke rol te vervullen in de correcte beeldvorming rond armoede. Het OCMW is het ideale beleidsniveau omdat het dicht bij de mensen staat. Het is het eerste aanspreekpunt bij armoede. Verschillende OCMW's hebben unieke projecten opgezet. Er moet worden nagedacht over het delen van de opgedane kennis, niet alleen met OCMW's, maar ook bij bijvoorbeeld CLB's. Het project bij het OCMW van Antwerpen over het behandelen van niet betaalde schoolfacturen is hiervan een goed voorbeeld. Het is nuttig dit project te evalueren en te onderzoeken of het niet met anderen kan worden gedeeld.

De OCMW's hebben een belangrijke rol om te voorkomen dat mensen door schulden nog dieper in armoede geraken. Ook CAW's en andere spelers op het middenveld hebben daar een rol te vervullen.

De minister erkent de regierol van lokale besturen in armoedebestrijding. Het OCMW heeft daarin een belangrijke taak. Het staat het dichtst bij de burger. De lokale besturen blijven gesubsidieerd voor de realisatie van een lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid. De sectorale subsidiestromen worden vanaf 1 januari 2016 opgenomen in het Gemeentefonds. Iedere bevoegde minister doet met die sectorale subsidies wat nodig is. Er wordt op de sectorale subsidies kinderarmoede en integratie niet bespaard. De minister is voorstander van de integratie van deze middelen in het Gemeentefonds omdat dit tot planlastenvermindering leidt. Er zal ook een vermindering zijn van een aantal administratieve taken. De minister zal de lokale besturen een brief schrijven over haar sectorale subsidies die in 2016 opgenomen worden in de algemene kredieten van het Gemeentefonds. De minister kan echter niet voorkomen dat de middelen aan andere doeleinden worden gependend. Er zijn heel wat parlementsleden met een lokale opdracht. De minister rekent op het gezond verstand van de lokale beleidsvoerders voor het maken van de juiste keuzes.

7. Kinderen in armoede

Kinderarmoede heeft een apart luik in de beleidsnota Armoedebestrijding. Voor andere groepen heeft de minister gekozen voor een algemene aanpak. Bij de uitwerking van het VAPA zal er wel rekening gehouden worden met specifieke noden van specifieke groepen. De minister had graag de subsidies voor de bestrijding van kinderarmoede laten stijgen. Dat was binnen de huidige budgettaire toestand echter niet mogelijk. Ze is echter tevreden dat er op de sectorale subsidies geen besparing werd doorgevoerd. De bijkomende subsidies van 2014 waren niet recurrent.

De stijging van het minimumtarief van kinderopvang is niet onoverkomelijk. De minister is het ermee eens dat een kinderopvanginitiatief voor sommige kinderen beter is dan de thuisomgeving. Er moet echter worden onderzocht of er voor kinderen in armoede geen andere mogelijkheden zijn, bijvoorbeeld lokale projecten door CAW's of andere instellingen. Dit wil niet zeggen dat geen enkel kind in armoede in de kinderopvang mag komen, maar kinderopvang heeft als hoofddoelstelling kinderen van werkende ouders op te vangen. Er zijn lokale instellingen zoals OCMW's die initiatieven ontwikkelden om kinderen die in armoede opgroeien, beter op te vangen dan thuis. Overleg met andere sectoren is aangewezen om te onderzoeken of dit niet anders kan worden opgelost.

Het betrekken van de ouders bij kinderrechten is erg belangrijk. Er moet rekening worden gehouden met de ouders die instaan voor de opvoeding. Hierbij moet men echter steeds vertrekken van wat het beste is voor het kind in armoede.

8. Evaluatie van het Armoededecreet en het steunpunt Armoede

De evaluatie van het Armoededecreet van 2003 zal uiteraard in overleg met het middenveld worden voorbereid. Het parlement kan hier steeds bij betrokken worden.

Het steunpunt Armoede zal in februari 2015 worden geëvalueerd door de Vlaamse Regering. In afwachting van deze evaluatie wil de minister aan de slag gaan met bestaande wetenschappelijke bevindingen en onderzoeksrapporten vooraleer te investeren in nieuw wetenschappelijk onderzoek.

9. Horizontale beleid

Armoedebestrijding vereist een horizontale aanpak. Niet alle ministers vermelden armoede in hun beleidsnota. In de beleidsnota's Onderwijs, Welzijn en Werk is er wel een luik armoedebestrijding opgenomen. Onderwijs heeft bijvoorbeeld een grote impact om de cirkel van armoede te doorbreken.

De middelen voor de CAW's zitten bij minister Vandeurzen.

Het actieplan Armoede moet met het federale niveau worden afgestemd. De binnenkant van armoede, het effect van armoede op het zelfbeeld wordt aangepakt door bijvoorbeeld de werkzorgtrajecten van minister Muyters.

De nieuwe Vlaamse bevoegdheden die na de zesde staathervorming worden overgedragen, moeten nog worden geïdentificeerd. Zij die kunnen fungeren als hefboomen in het armoedebeluid, worden geïntegreerd in het Vlaamse beleid.

Voor vragen in verband met fiscaliteit, verwijst de minister naar het federale niveau. Het federale niveau moet ook worden betrokken omdat daar een aantal hefboomen liggen. Uiteraard zijn er contacten met staatssecretaris Sleurs. In het federale regeerakkoord is opgenomen dat het leefloon zal worden opgetrokken tot boven de Europese armoedegrens. In het vorige federale regeerakkoord was dit punt eveneens opgenomen, maar het werd niet uitgevoerd. De beleidsnota van staatssecretaris Sleurs vermeldt dat de laagste uitkeringen geleidelijk zullen worden opgetrokken tot het niveau van de Europese armoededrempel. De staatssecretaris heeft een coördinerende functie en zal bij de collega's aandringen om hiervoor een tijdpad uit te werken. De vermelding ervan in het federale regeerakkoord, is in elk geval een stok achter de deur om bij de andere ministers aan te dringen om de gemaakte belofte na te komen.

10. Link tussen armoedebestrijding en onderwijs

De maximumfactuur in het onderwijs zal stijgen, maar er wordt voorzien in een sociale correctie. Door het verhogen van de factuur voor mensen die meer kunnen bijdragen, is er solidariteit mogelijk met mensen die minder kunnen bijdragen. Kinderen in armoede zullen meer kansen krijgen om mee op schoolreis of museumbezoek te gaan. Het verhogen van de maximumfactuur is volgens de minister een schoolvoorbeeld van solidariteit.

De opmerkingen over de verhoging van de inschrijvingsgelden in het hoger onderwijs begrijpt de minister niet. De inschrijvingsgelden voor beursstudenten verhogen niet. De groep van de bijna beursstudenten is verdubbeld. De niet-beursstudenten zullen een hoger inschrijvingsgeld moeten betalen. Dat zijn duidelijk niet de mensen die in armoede leven.

Op de GOK-middelen zal er volgens minister Crevits niet worden bespaard. Ze zullen wel anders worden aangewend. Voor meer informatie hierover verwijst de minister naar minister Crevits.

11. Link tussen armoedebestrijding en wonen

Bij wonen worden eveneens initiatieven genomen het kader van armoedebestrijding. Er is zo bijvoorbeeld een vijf-percent voorrang ingeschreven in het kaderbesluit Sociale Huur voor ex-daklozen, de housing first-projecten, en sociale woningen voor mensen die het echt nodig hebben. Het is de intentie van de Vlaamse Regering om volop in te zetten op het energetisch renoveren van het sociaal patrimonium. Dit zal bijdragen tot het terugdringen van de armoede. Slecht geïsoleerde woningen veroorzaken immers hoge energiefacturen.

12. Link tussen armoedebestrijding en economie

De minister is uiteraard gewonnen voor het creëren van duurzame banen als een van de belangrijkste hefboomen om uit de armoede te raken. De motor hiervoor is een verbeterde economische situatie en dit behoort niet tot haar beleidsdomein. De private sector kan in elk geval een rol spelen in de armoedebestrijding. De grootste meerwaarde zal worden behaald als sectoren samenwerken. Overheid, private sector en middenveld kunnen van elkaar leren. Er kan zo beter worden afgestemd met de lokale noden, elkaars aanbod, de manier van werken en de verwachtingen ten aanzien van mensen in armoede.

13. Vervoersarmoede

Vervoersarmoede is niet alleen een financieel probleem. Er kunnen ook andere drempels zijn. De campagne www.ikgeraakerniet.be bevat een beperkte opsomming van lokale initiatieven en goede praktijken. Uit de voorbeelden blijkt opnieuw het belang van het lokale niveau en de inzet van de buurtbewoners. De aanpassing van tarieven van De Lijn betekent voor mensen met een leefloon een stijging van twee euro per jaar. Voor het Omnio-statuuut is er een stijging van 12 euro per jaar. Dit lijkt niet onoverkomelijk. Een belangrijker pijnpunt is dat iedereen zijn bestemming kan bereiken. Het is in dit kader een goede zaak dat er van het decreet Basismobiliteit wordt afgestapt. Er moet van een aanbod- naar een vraaggestuurd openbaar vervoer worden gegaan, rekening houdend met kansengroepen en mensen die het moeilijk hebben.

14. Een globale aanpak van het armoedebeleid los van categorieën

Voor de bestrijding van armoede werkt de minister niet met diverse categorieën. Er komt een globale aanpak met aandacht voor specifieke doelgroepen. Het is te vroeg om uit te maken of gekleurde armoede al dan niet specifieke acties vereist. Specifieke acties zijn enkel nodig om te kunnen oordelen of het om echte hefboomen gaat voor groepen die oververtegenwoordigd zijn in armoede.

15. Zorgnetwerken, Huizen van het Kind en vertrouwenspersonen

Een zorgnetwerk is een lokale voorziening die een aanvullend dienstenaanbod brengt bij kwetsbare mensen. De netwerkcoördinator, vrijwilligers en lokale actoren werken nauw samen. Er is – zeker voor de armoedebestrijding – een belangrijke rol voor de vrijwilligers.

De rol van de huisarts in het armoedebeleid is eveneens belangrijk. Het beleid moet wel de nodige ondersteuning bieden, met kennis en methodieken om de doelgroep te bereiken en dit zowel voor de preventieve als curatieve gezondheidszorg. Wijkgezondheidscentra zijn opgenomen in de beleidsnota Welzijn. Het

is een goed initiatief om gezondheidszorg toegankelijk te maken voor mensen die in armoede leven. Ze hebben een groot bereik.

De Huizen van het Kind werken drempelverlagend. Veel instanties zitten op één locatie. Het is een waardevol initiatief dat tot de bevoegdheid van minister Vandeurzen behoort.

Voor de versterking van de gezinnen spelen vertrouwenspersonen een belangrijke rol. Zij kunnen contact opnemen met een zorgnetwerk. Deze methodiek werd door Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen opgebouwd. Het is een goed voorbeeld van een praktijk die de Vlaamse overheid breder bij lokale besturen kan bekend maken.

16. Kinderbijslag

De woonbonus en kinderbijslag werden in andere beleidsnota's reeds uitvoerig besproken. Bij de kinderbijslag wordt afgestapt van het verlenen van een toeslag op basis van het statuut. Kinderbijslag wordt voortaan toegekend op basis van het inkomen. Dit heeft als voordeel dat mensen met een laag arbeidsinkomen ook die toeslag kunnen krijgen.

17. Vlaams Hervormingsprogramma Armoedebestrijding

Wat het Vlaams Hervormingsprogramma Armoedebestrijding betreft, komen de onderhandelingen op het gebied van de Europese targets op kruissnelheid. De administratie maakt deel uit van de ambtelijke werkgroep. Deze werkgroep vergaderde begin december 2014 voor het eerst. De Vlaamse bijdrage voor het Vlaams Hervormingsprogramma Armoedebestrijding wordt opgesteld in overleg met de verschillende bevoegde ministers. Het Vlaams Hervormingsprogramma zal aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

IV. Aanvullende vragen van de commissieleden en antwoord van de minister

1. Aanvullende vragen van de heer Piet De Bruyn

De heer *Piet De Bruyn* vindt het belangrijk dat de minister met verschillende actoren wil samenwerken zoals de lokale besturen, netwerk tegen armoede en CAW's. Het is een verstandige keuze om de beschikbare expertise te betrekken bij het uitstippelen van een beleid. Hij is ook tevreden dat de minister het Vlaams Parlement wil betrekken bij het tot stand komen van het VAPA en het evalueren van het Armoededecreet. Hij hoopt dat er boeiende en constructieve discussies zullen worden gevoerd bij het bespreken van concrete dossiers in uitvoering van de beleidsnota.

2. Aanvullende vragen van mevrouw Elke Van den Brandt

Mevrouw *Elke Van den Brandt* heeft het gevoel dat de minister selectief naar haar tussenkomst heeft geluisterd. Is het mogelijk om de lijst aan het verslag toe te voegen van rechten waarover iemand automatisch beschikt? Wat is de timing voor het doorvoeren van de vereenvoudiging van de procedure?

De minister verwijst geregeld naar voorbeelden van lokale besturen. Het voorbeeld van de niet-betaalde schoolfacturen in Antwerpen is nog niet behandeld op de OCMW-raad. Er vallen bij dit voorbeeld heel wat kanttekeningen te maken. Iemand gaat aanbellen als de schoolfacturen niet worden betaald. De scholen dragen vermoedelijk een grote administratieve kost zonder enige

zekerheid dat de achterstallige facturen effectief zullen worden betaald. Mevrouw Van den Brandt wenst een grondige evaluatie van dit project vooraleer het wordt uitgerold over heel Vlaanderen.

Iedereen vindt ervaringsdeskundigen belangrijk. Bij de begrotingsbesprekingen bleek dat de middelen vanuit het armoedebeleid, bestemd voor de opleiding van ervaringsdeskundigen bij De Link, behouden blijven, maar dat de middelen van andere ministers verminderen. Hierdoor zal De Link een deel van zijn werkzaamheden moeten staken. Het is niet consequent de ervaringsdeskundige als belangrijk naar voren te schuiven en gelijktijdig de middelen ervoor te verminderen.

Bij de evaluatie van het Armoededecreet is het interessant hierover hoorzittingen te organiseren zodat het Vlaams Parlement kan luisteren naar de ervaringen van het werkveld.

Volgens de minister zijn er geen alternatieven voor de begrotingskeuzes. Mevrouw Van den Brandt verschilt hierin fundamenteel van mening. Groen heeft een alternatieve begroting neergelegd. Er hadden andere maatregelen kunnen worden genomen die veel armoede en kinderarmoede kunnen voorkomen. Ze wordt hierin bijgetreden door organisaties en personen die bezig zijn met armoede. De regering was niet verplicht om een armoedetoets uit te voeren over begrotingsmaatregelen, maar ze heeft nagelaten om dit toch op eigen initiatief uit te voeren.

Mevrouw Van den Brandt dringt er op aan dat in het VAPA wordt gewerkt met doelgroepen. Transversaal beleid moet er zijn, maar mag niet in concurrentie staan met doelgroepenbeleid.

In theorie kan mevrouw Van den Brandt akkoord gaan dat middelen zonder oormerk in het Gemeentefonds worden opgenomen. In de praktijk hebben de lokale besturen echter grote financiële tekorten en geen ruimte om echte politieke beleidskeuzes te maken. De verantwoordelijkheid volledig naar de lokale besturen doorschuiven is nogal gemakkelijk op een ogenblik dat ze te weinig middelen hebben. Lokale besturen moeten meer controle en slagkracht hebben, maar dan moeten ze daar de ruimte voor krijgen. Dit is nu niet zo.

Mevrouw Van den Brandt verwees eerder naar de suggestie van de kinderrechtencommissaris om onderzoek te doen naar de binnenkant van armoede omdat daarover te weinig gegevens beschikbaar zijn. Naast het cijfermatige onderzoek is er nood aan kwalitatief onderzoek. De uitspraak van de minister over de evaluatie van het steunpunt Armoede is verontrustend. Mevrouw Van den Brandt meent hieruit te mogen afleiden dat er eerst met de bestaande gegevens wordt gewerkt en dat er daarna meer onderzoek zal volgen. Het VLAS wordt gestraft omdat te weinig beleidsaanbevelingen werden uitgevoerd. Ze gaven jarenlang adviezen en nu wordt gesteld dat die eerst moeten worden uitgevoerd vooraleer er nieuw onderzoek komt. Op deze wijze zal er op het gebied van kennisbeheer een achterstand ontstaan, terwijl de kinderrechtencommissaris de noodzakelijkheid ervan benadrukt. Goed onderbouwde wetenschappelijke kennis betreffende armoedebeleid is geen overbodige luxe.

Het antwoord van de minister over kinderbijslag is verontrustend. Het lijkt om een tweetrapssysteem te gaan met een basisinkomen voor iedereen en een toeslag vanaf een bepaalde inkomensgrens. Mevrouw Van den Brandt pleit voor een progressief systeem met meerdere trappen, dat efficiënter, socialer en goedkoper is. Een onderzoek van de KU Leuven uit 2013 heeft aangetoond dat een zeer progressief systeem op het gebied van kinderbijslag, in combinatie met

een leefloon boven de armoedegrens, het gros van de kinderen uit de kinderarmoede haalt.

De kinderopvang zou er volgens de minister vooral moeten zijn voor ouders die werken. Deze visie is belangrijk vanuit arbeidsmarktperspectief en voor de emancipatie van vrouwen. Kinderopvang heeft echter ook een sociale functie. In een actualiteitsdebat stelde minister Vandeurzen dat het de ambitie was om de sociale functie volwaardig te behouden. Er moet voor ieder kind een plek zijn in de kinderopvang. Om kinderarmoede aan te pakken is kinderopvang een bondgenoot.

Uit het antwoord van de minister over de verhoogde inschrijvingsgelden blijkt dat ze de druk op de lagere middenklasse onderschat. Er is nog een groep boven de bijna beursstudenten, waarvan het belang om kinderen te kunnen laten studeren niet mag worden onderschat. Men mag niet naar een maatschappij gaan waar kinderen om financiële redenen niet kunnen studeren.

Mevrouw Van den Brandt vat samen dat de beleidsnota vele positieve elementen bevat. Ze denkt echter niet dat deze Vlaamse Regering ze effectief zal uitvoeren. Ze is sceptisch over de impact van het regeerakkoord en over het begrotingstraject op armoede. Het gaat de verkeerde kant op.

3. Aanvullende vragen van de heer Bart Van Malderen

De heer *Bart Van Malderen* concludeert uit het antwoord van de minister dat er op het VAPA ergens in de tweede helft van 2015 moet worden gewacht om een concrete invulling van de beleidsnota te krijgen. Hij wil daar niet op wachten en zal de minister regelmatig ondervragen.

De minister verklaarde dat de nieuwe bevoegdheden als gevolg van de zesde staatshervorming geïdentificeerd werden. De vraag rijst waarvoor het groenboek dan wel heeft gediend. Hij vraagt de minister om het proces van hervorming van de kinderbijslag van nabij en proactief op te volgen. Er moet omzichtig mee worden omgesprongen. Er wordt overgeschakeld van een statuutbenadering naar een inkomensbenadering. Een belangrijke voorwaarde hierbij is echter dat de inkomensgrens dan adequaat wordt vastgelegd.

In het werkgelegenheidsbeleid is het WEP-plusstatuut uitdovend. Het moet in de VDAB inkantelen. Het alternatief van minister Muyters is het inschakelen van IBO. Voor de doelgroep is dat een alternatief met een te beperkt bereik. Bij het doelgroepenbeleid zullen laaggeschoolden uit beeld verdwijnen. De nadruk ligt er op leeftijd en handicap. De heer Van Malderen vreest dat heel wat mensen door de mazen van het net zullen glippen.

Wat is het resultaat van het overleg met het federale niveau?

De armoedetoets is volgens de minister niet van toepassing op de begroting. Een begroting bestaat uit duizenden puzzelstukken. Dat belet niet dat de armoedetoets op de puzzelstukken wordt gedaan. Deze Vlaamse Regering gaat met een aantal maatregelen omgekeerd herverdelend te werk. Dat is een politieke keuze. Er moet op individuele maatregelen worden ingegaan om te zien wat de effecten zijn. Zowel door sp.a als Groen werden daarvoor alternatieven voorgesteld. De minister heeft begrotingstechnische argumenten gebruikt om de armoedetoets niet toe te passen op de begroting. De begroting heeft nochtans een impact van talrijke individuele maatregelen.

De heer Van Malderen verzet zich tegen de suggestie van de minister dat hij zou gezegd hebben dat armoede een recent verschijnsel is. Het is echter de huidige

Vlaamse Regering die maatregelen neemt waarin men vaak kan zien dat die omgekeerd herverdelend zijn. Er kunnen andere keuzes worden gemaakt. Armoede wordt door de minister vaak gelijkgesteld met het krijgen van een uitkering of leefloon. Er zijn echter meer mensen in armoede die werken dan mensen met een leefloon. Dit heeft een impact op een aantal sociale correcties die de Vlaamse Regering nu wil inzetten.

De heer Van Malderen gaat akkoord om de planlast voor gemeenten zo veel mogelijk te beperken bij het inkantelen van middelen voor kinderarmoede in het Gemeentefonds. De minister mag terecht uitgaan van de verantwoordelijkheid van de lokale bestuurders. Op een of andere manier moet er echter toch een monitoring zijn van het effect van de maatregelen. Er moet een spoor zijn van wat er met de middelen gebeurt. De minister erkent de rol van OCMW's en lokale besturen in de schuldenproblematiek. Er is momenteel echter een historische achterstand in dossiers, er zijn wachtlijsten voor schuldbemiddeling. Met een hefboom zouden veel mensen uit een historisch opgebouwde armoede kunnen geraken.

Voor de bestrijding van armoede verkiest de minister om niet met diverse categorieën te werken. Het is nochtans duidelijk dat gekleurde armoede een specifiek probleem is.

De heer Van Malderen begrijpt het standpunt van de minister niet om bij het steunpunt Armoede eerst met de conclusies van het onderzoek aan de slag te gaan voor er nieuw onderzoek komt. Het is alsof minister Muyters zou beslissen wetenschappelijk onderzoek stop te zetten tot de innovatie in alle bedrijven is doorgevoerd. Onderzoek is een continu gegeven. Kennisopbouw gaat geleidelijk, kennisverlies gaat echter snel.

De federale maatregel om de uitkeringen op te trekken tot de armoedegrens staan volgens de minister in het federale regeerakkoord en de beleidsnota en dat is volgens haar voldoende. Het punt is dat er in de federale begroting geen middelen werden voorzien. Dat bevestigt de vrees van de heer Van Malderen.

De vrees voor vermindering van de middelen van De Link ging niet over de vrijwaring van de middelen van de minister voor armoedebestrijding, maar over de vermindering van de middelen van minister Muyters. Minister Homans suggereerde dat ze hierover contact zou opnemen met minister Muyters. Is dat al gebeurd? Wat is het resultaat?

Het is een valse tegenstelling om in kinderopvang werkende ouders op te zetten tegen ouders waarvoor kinderopvang pedagogisch beter is. De tekst van het decreet op Kinderopvang van 2012 stelt dat er tegen 2020 een kwaliteitsvolle, betaalbare kinderopvang moet zijn voor elk kind in elk gezin dat het nodig heeft. De heer Van Malderen vindt het noodzakelijk om in deze filosofie te blijven verder werken. Als er gerichte initiatieven zijn, dan is hij daar heel erkentelijk voor, maar hij waarschuwt voor een systeem van gescheiden kinderopvang. Een dergelijke vorm van segregatie moet te allen prijze worden vermeden. Hij hoopt dat de minister de plannen van minister Vandeurzen betreffende kinderopvang nauwgezet opvolgt.

De maximumfactuur in het onderwijs gaat volgens de minister gepaard met sociale correcties. De aandacht moet niet alleen gaan naar de mensen die in extreme armoede leven, maar ook naar diegenen waar het risico op armoede vergroot als het bereik van de sociale correcties te beperkt is. Bij het invoeren van de maximumfactuur werden de werkingsmiddelen verhoogd. Deze Vlaamse Regering heeft op die werkingsmiddelen echter bespaard.

Bij het verhogen van het inschrijvingsgeld voor het hoger onderwijs moet het armoederisico voor diegenen die boven de grenzen zitten, worden bewaakt. Andere landen waar het inschrijvingsgeld werd verhoogd, hebben ook het inkomen om een beurs te krijgen verhoogd. Dat gebeurt hier niet.

Kan de inventaris van automatische rechtentoekenning worden meegedeeld aan de commissieleden? Kan er een toelichting bij het nieuwe systeem van rechtentoekenning worden gegeven?

Vervoersarmoede is een kwestie van aanbod en van prijs. De Gezinsbond maakte een overzicht van zowel de reële als de procentuele prijsstijgingen. Daaruit blijkt dat mensen die bijvoorbeeld geen abonnement hebben, maar frequent het openbaar vervoer gebruiken bij gebrek aan alternatief, worden geconfronteerd met grote prijsstijgingen. De Vlaamse Regering zou meer aandacht moeten hebben voor deze groep.

4. Antwoord van minister Liesbeth Homans

De *minister* herhaalt dat de samenwerking met de lokale besturen essentieel is.

De opmerkingen van mevrouw Van den Brandt zijn intellectueel eerlijk. Het is echter vanzelfsprekend dat Groen en de Vlaamse Regering niet op dezelfde lijn staan.

De lijst met automatische rechtentoekenning zal aan de commissieleden worden bezorgd.

De scholen hebben bij het project niet-betaalde schoolfacturen te Antwerpen geen extra kosten. Er is een samenwerking tussen de stad en het OCMW waarbij de school enkel moet doorgeven waar er een probleem is. Alles gebeurt met respect voor de privacy. De huisbezoeken worden altijd aangekondigd en gebeuren op kosten van de stad en het OCMW. Het is een waardevol project dat een positief effect heeft op het spijbelgedrag.

Minister Muylers heeft beslist te snoeien in de middelen van De Link. Er is contact geweest met minister Muylers en met mensen van De Link. Er wordt momenteel naar oplossingen gezocht. Het is echter een illusie te denken dat de minister voor armoedebestrijding met haar beperkt budget het probleem van De Link volledig kan oplossen.

De minister gaat akkoord om mee te werken aan hoorzittingen in het Vlaams Parlement bij de evaluatie van het Armoededecreet.

Het beperken van het toepassingsgebied van de armoedetoets werd vastgelegd door de vorige Vlaamse Regering op 14 maart 2014. De volledige begroting valt door deze beslissing buiten het toepassingsgebied van de armoedetoets. Dit neemt niet weg dat de minister op bepaalde zaken dieper wil ingaan.

De minister blijft van mening de keuze van de Vlaamse Regering voor bepaalde besparingsmaatregelen nodig was om geen nieuwe belastingen te moeten heffen. Andere partijen zijn van mening dat bijkomende belastingen wel een middel zijn om de begroting op orde te krijgen alsof dat geen impact zou hebben op de armoedesituatie. Een andere discussie is de budgetmeter om de energiefactuur automatisch te beperken. Het zou goed zijn mocht die op vraag van de mensen zelf kunnen worden geïnstalleerd, omdat ze dan de goedkoopste leverancier kunnen kiezen. Een budgetmeter zou volgens sommigen stigmatiserend werken. De minister meent echter dat het veel stigmatiserender is om na een aantal maatregelen toch nog een budgetmeter te moeten installeren. Het siert mensen

als ze beseffen dat ze zelf moeten ingrijpen met hulp van de samenleving. Het is een waardevolle suggestie in het kader van armoedebestrijding of van het onder controle houden van de armoede.

Stellen dat de lokale besturen onder financiële druk staan, gaat niet op als de groeivoet van 3,5 percent van het Gemeentefonds behouden blijft.

Bij de evaluatie van het steunpunt Armoede gaat de minister eerst aan de slag met bestaande gegevens. Daarna wordt gekeken of er bijkomend onderzoek nodig is. De minister heeft dus niet gezegd dat er geen verder onderzoek meer zal zijn. Er zijn momenteel echter zoveel onderzoeken die stellen dat de toestand betreffende armoede in Vlaanderen zorgwekkend is. Er moet eerst worden geëvalueerd of er jaarlijks nood is aan dergelijke studies. Wetenschappelijk onderzoek is belangrijk. Het bestaande wetenschappelijk onderzoek moet echter worden geëvalueerd om te zien wat er in de toekomst nog nodig is. Monitoring blijft nodig, maar een evaluatie is als eerste aan de orde. Het lijkt billijk om bij de evaluatie de betrokken organisaties uit te nodigen om een aantal zaken rechtstreeks uit te spreken.

Het systeem tot hervorming van de kinderbijslag is nog in onderzoek bij minister Vandeurzen. In het nieuwe systeem zullen er sociale correcties blijven. Diegenen die een toeslag krijgen, krijgen ook nog een leeftijdstoelage. Dit is een progressief systeem met een zeker herverdelingseffect. In de commissie Welzijn zal dit ongetwijfeld verder worden besproken. De suggestie van de heer Van Malderen dat bij de overstap van een statuutbenadering naar inkomensbenadering, de inkomensgrens adequaat moet worden vastgelegd, is terecht. Wat deze grens zal zijn, is nog niet bepaald.

Kinderopvang kan inderdaad een belangrijke sociale functie vervullen. De minister heeft niet gezegd dat kinderopvang er uitsluitend is voor kinderen met werkende ouders. Ze is wel van oordeel dat mensen die werken, een plaats moeten krijgen in de kinderopvang. Het klopt dat bepaalde kinderen voor hun sociale ontwikkeling beter af zijn in een kinderopvang dan thuis. Het betreft dikwijls dezelfde ouders die er niet in slagen om hun kinderen op 2,5 jaar naar school te sturen. Kinderen in armoede met ouders die niet werken, worden niet uitgesloten van een plaats in de reguliere kinderopvang. De lokale besturen en OCMW's dragen een verantwoordelijkheid om bijkomende plaatsen te creëren, het is niet alleen een verantwoordelijkheid van de Vlaamse overheid.

De kritiek op de verhoging van het inschrijvingsgeld voor het hoger onderwijs vindt de minister overdreven. Het inschrijvingsgeld voor beursstudenten en bijna-beursstudenten wijzigt niet. De groep van bijna-beursstudenten wordt daarenboven verdubbeld. De minister gelooft niet dat diegenen die meer moeten betalen, jongeren uit gezinnen zijn die in armoede leven. De minister vindt het belangrijk erover te waken dat de beurs- en bijna beursstudenten gevrijwaard blijven van een hogere financiële bijdrage.

De maximumfactuur in het onderwijs wordt verhoogd met een sociale correctie. Mensen die het beter hebben krijgen een hogere maximumfactuur. Dat komt ten goede van kinderen die het thuis niet breed hebben.

Bij het werkgelegenheidsbeleid zullen de IBO-initiatieven en het doelgroepenbeleid worden geheroriënteerd zodat meer mensen in aanmerking kunnen komen.

Bij de sociale economie zullen het Maatwerkdecreet en het decreet Lokale Diensteneconomie waarschijnlijk op 1 april 2015 starten. Het is een vorm van tewerkstelling van de allerzwaksten die vereenvoudigd wordt en gegarandeerd blijft.

De minister had de indruk dat bepaalde partijen stelden dat er tot voor kort geen armoedeprobleem bestond en dat plots alles verkeerd zou gaan. De minister weet dat er veel verdoken armoede is. Ze stelt armoede niet gelijk met het krijgen van een uitkering of leefloon. Er is inderdaad ook armoede bij mensen met een laag arbeidsinkomen.

Bij het niet oormerken van middelen die vanaf 2016 in het Gemeentefonds worden ingekanteld, wijst de minister nogmaals op de verantwoordelijkheid van de lokale besturen. De lokale besturen moeten bepaalde keuzes maken. Het zou van onbehoorlijk bestuur getuigen moesten de subsidies voor de bestrijding van kinderarmoede worden aangewend voor de aanleg van bijvoorbeeld rioleringen. De minister wil de middelen echter niet oormerken omdat het de planlast verhoogt.

De OCMW's zijn een belangrijke actor, dicht bij de doelgroep. De belangrijkste financiering ervan gebeurt via de gemeentelijke begrotingen, naast bijkomende financieringen zoals ESF-middelen en Vlaamse subsidies.

Er komen geen acties voor specifieke doelgroepen in de armoedebestrijding. Het is mogelijk dat bepaalde groepen oververtegenwoordigd zijn in specifieke situaties, maar de minister staat niet achter het categoriseren van verschillende soorten armen. Iedereen die zich in armoede bevindt, moet geholpen worden. Het is belangrijk dat mensen uit de verschillende groepen met elkaar in contact komen. Die kruisbestuiving kan een goede zaak zijn.

Bij het begin van de vorige legislatuur werd reeds een debat gevoerd over de automatische toekenning van rechten. De toenmalige minister antwoordde dat ze met de minister van Welzijn zou overleggen over hoe Vlaanderen zijn standpunt ten aanzien van federale aspecten kenbaar kan maken. Er zijn in de vorige legislatuur een aantal billijke inspanningen geleverd, maar deze waren beperkt.

V. Slotopmerkingen en antwoord van de minister

1. Opmerkingen van mevrouw Elke Van den Brandt

Mevrouw *Elke Van den Brandt* bevestigt de ideologische verschilpunten. Groen en N-VA benaderen de bestrijding van armoede inderdaad op een heel andere manier. Ze vreest dat het voorgestelde beleid, zeker in Brussel, de kinderarmoede nog zal doen toenemen.

Als het Antwerps project met huisbezoeken na niet-betaalde schoolfacturen verder zal worden uitgerold, is een evaluatie in de commissie aangewezen.

Groen is geen voorstander van de budgetmeter. Dat houdt immers in dat sommige mensen in de winter mogelijk geen gas toegeleverd krijgen om hun huis te verwarmen.

Het is niet omdat het Gemeentefonds groeit met 3,5 procent dat de gemeenten ruime financiële middelen hebben.

Het jaarlijks armoederapport is een belangrijke spiegel voor de parlementsleden maar ook voor de maatschappij om te zien hoe het met de armoede is gesteld. Onderzoek gaat ook over het zoeken naar oplossingen. De oplossingen die uit het onderzoek naar armoede naar voren komen zijn vrij unisono en gaan over kinderbijslagen, kinderopvang, onderwijs en dergelijke.

De Vlaamse Regering moet met de gekende resultaten aan de slag gaan en een radicale beleidsshift doorvoeren. Kwalitatief onderzoek is momenteel echter onderbelicht. Hopelijk kan een gedragen evaluatie van het Armoedecreet bijdragen tot een sterk VAPA dat de armoede effectief aanpakt.

2. Opmerkingen van de heer Bart Van Malderen

De heer *Bart Van Malderen* concludeert dat hij het in de volgende legislatuur vaak niet eens zal zijn met de minister. Desondanks is de discussie interessant omdat door de minister een aantal toetsstenen worden aanreikt op basis waarvan het gevoerde beleid kan worden beoordeeld.

De minister kondigt aan dat ze elke gemeente zal melden wat het bedrag van de sectorale subsidies in het Gemeentefonds zal zijn. Dat zijn bij de begrotingsbesprekingen in de gemeenten belangrijke documenten. Het merendeel van de mandatarissen zal daar op een verantwoorde manier mee omgaan. Middelen voor kinderarmoede zullen meer dan waarschijnlijk niet voor rioleringen worden aangewend. Op momenten van budgettaire noden zal het er echter subtieler aan toegaan. De heer Van Malderen vraagt de efficiëntie van de operatie te monitoren. Hij hoopt binnen enkele jaren te kunnen vaststellen dat door het verlagen van de planlast gemeenten efficiënter hebben kunnen inzetten op kinderarmoede.

Het voeren van een generiek beleid belet niet dat er geen gericht beleid kan worden gevoerd. Het bewaken van het bereik moet van in het begin een doelstelling zijn.

Over de automatische rechtentoekenning erkende de minister dat er in de vorige legislatuur billijke inspanningen zijn geleverd. Verschillende ministers werden daarover in de verschillende commissies ondervraagd. Intussen is het dossier zo geëvolueerd dat het moment is aangebroken om de automatische rechtentoekenning in te voeren. Hij roept de minister op om de doorbraak nu te realiseren.

3. Antwoord van minister Liesbeth Homans

De *minister* suggereerde om het debat over de budgetmeter in de commissie Energie te voeren. Er zijn op dat vlak nog aanpassingen mogelijk. De budgetmeter komt er nu vaak als het al veel te laat is. Die strategie moet worden verlaten.

De lokale besturen hebben het inderdaad moeilijk. De Vlaamse Regering heeft zijn verantwoordelijkheid genomen en is de groeivoet van 3,5 percent blijven toepassen.

Onderzoek blijft nodig. Er zijn nu echter veel rapporten en onderzoeken gevoerd en afgeleverd. Er moet worden geëvalueerd of de onderzochte thema's nuttig zijn en wat in de toekomst moet worden onderzocht. De minister wil, gelet op het krappe budget voor armoedebestrijding, niet meer middelen dan nodig aan (wetenschappelijk) onderzoek besteden.

Bij de integratie van de sectorale subsidies in het Gemeentefonds, wil de minister het engagement aangaan om voor haar subsidies jaarlijks bij de gemeenten te vragen waaraan ze besteed zijn. De minister is het ermee eens dat moet onderzocht worden of beleid de verschillende doelgroepen wel bereikt.

De automatische rechtentoekenning kan worden ingevoerd. Het is een van de prioriteiten in het bestrijden van de onderbescherming. De administratieve procedures moeten eerst nog onder de loep worden genomen. Dat is nodig om een en ander snel te laten verlopen.

Lorin PARYS,
voorzitter

Piet DE BRUYN
Els ROBEYNS
Cindy FRANSSEN
Elke VAN DEN BRANDT,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

CAW	centrum algemeen welzijnswerk
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
GOK	gelijke onderwijskansen
IBO	individuele beroepsopleiding (in een onderneming)
KRC	Kinderrechtencommissariaat
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VAPA	Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad)
VLAS	Vlaams Armoedesteunpunt
WEP	werkervaringsplan